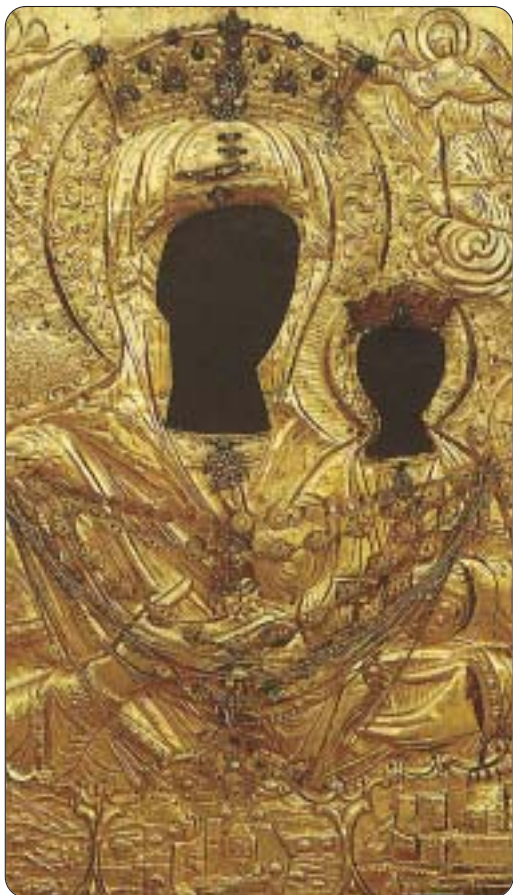

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ 2014

Παναγία Μυρτιδιώτισσα Κυθήρων.

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

Τό ἐγκόλπιο αὐτό Ἡμερολόγιο

τοῦ σωτηρίου ἔτους 2014

ἀ φ ι ε ρ ο ὦ τ α ι

εἰς τὰ

ἱερά Ἐκκλησιαστικά μνημεῖα

Χώρας Κυθήρων

(Ἄνοικτοῦ Βούργου)

μεταβυζαντινῆς περιόδου

καί ὀλοκάρδιος ἀναπέμπεται

πρός τόν Κύριόν μας ἡ εὐχή

ὑπέρ τῆς ταχυτέρας

ἀποκαταστάσεως

ἀναδείξεως καί

προβολῆς αὐτῶν.

**Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Σεραφεῖμ
(Ενθρόνισις στὰ Κύθηρα 30.7.2005)**

ΕΥΧΕΣ

Στους δυσχέμερους καιρούς μας, πού διερχόμεθα και υπομένουμε σύν Θεῷ μία σοβαρή ἐσωτερική ἠθικο-πνευματική κρίσι, καταπιεζόμενοι ἀπό μία ἄνευ προηγουμένου ἰσχυρή οἰκονομική κρίσι σέ παγκόσμια κλίμακα, ἐγκάρδια καί πατρικά εὐχομαι στόν Ἱερό Κλήρο καί τόν εὐλογημένο Λαό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων καί Ἀντικυθήρων, σέ ὅλα τά ἐγγύς καί τά μακράν πνευματικά μας τέκνα, στους ὁμογενεῖς ἀδελφούς μας Κυθηρίους καί Ἀντικυθηρίους τούς ἐν Αὐστραλία, Ἀμερικῇ καί ἀλλαχοῦ καί ἰδιαίτερα στους ἀγαπιτούς μας ναυτικούς, πού ταξιδεύουν στίς κοντινές καί τίς μακρινές θάλασσες:

Νά εἶναι εὐλογημένη, εἰρηνική, πνευματική, δημιουργική καί ἀγλαόκαρπη ἡ νέα χρονιά μέ τήν Χάρι, τήν δύναμι καί τήν εὐλογία τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, γεμάτη πίστι, ἐλπίδα, ὑπομονή καί ἀγάπη στόν Θεῖο Λυτρωτή μας, μέ ἀληθινή μετάνοια καί εἰλικρινῆ ἀναζήτησι τοῦ θείου θελήματος καί τοῦ ἀπείρου ἐλέους Του, καί πλουσιοπάροχα τά βιοτικά καί πνευματικά ἀγαθά.

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Κυθήρων Σεραφεῖμ

Προλεγόμενα

Εὐφροσύνως καί περιχαρῶς χαράσσω τίς ἀκόλουθες προλογικές γραμμές στό νέο αὐτό Ἐγκόλπιο Ἡμερολόγιο-Ἀφιέρωμα, Ἐορτολόγιο 2014, τῆς καθ ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Εἶναι ἀφιερωμένο εἰς τά ἐκκλησιαστικά μνημεῖα τῆς Πρωτευούσης τῆς νήσου τῶν Κυθήρων, τῆς Χώρας Κυθήρων, καί μάλιστα εἰς τά μεταβυζαντινά μνημεῖα τοῦ Ἀνοικτοῦ Βούργου.

Σέ προηγούμενα Ἐορτολογικά Ἡμερολόγια προβάλλαμε τόσο τοὺς Ἱερούς Ναοὺς καί τά Ἱερά Παρεκκλήσια τοῦ Κάστρου τῆς Χώρας, ὅσον καί ἐκεῖνα τά Ἱερά Μνημεῖα τοῦ Μέσα Βούργου. Αὐτή τή φορά θά παρουσιάσωμε τά ἱστορικά καί ἀρχιτεκτονικά στοιχεῖα δώδεκα (12) Ἱερῶν Ναῶν καί ναϊδίων τῆς Χώρας τῶν Κυθήρων (τοῦ Ἀνοικτοῦ Βούργου), τά ὁποῖα εἶναι τά ἐξῆς:

1. Ὁ **Ἐσταυρωμένος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς** (ὁ νῦν Μητροπολιτικός Ναός, 17ου αἰῶνος)

2. Ὁ Ναός τῆς **Ἀγίας Ἑκκλησίας** (17ου αἰῶνος)
3. Ὁ Ναός τῆς **Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος** (17ου αἰῶνος) εἰς τὰ Σφακιανά
4. Ὁ Ναός τῶν **Ἀγίων Πάντων** εἰς τοὺς Τρούλους (17ου αἰῶνος)
5. Ὁ Ναός τοῦ **Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου** (17ου αἰῶνος)
6. Ὁ Ναός τῶν **Τριῶν Ἱεραρχῶν** (18ου αἰῶνος)
7. Ὁ Ναός τοῦ **Ἀγίου Γεωργίου Λομπάρδου** (παλαιὰ Ἐπισκοπικὴ Ἐκκλησία τοῦ 16ου αἰῶνος)
8. Τό ναΐδιον τῆς **Ἀγίας Βαρβάρας** (16ου αἰῶνος)
9. Τό ναΐδιον τοῦ **Ἀγίου Ἰακώβου** (18ου αἰῶνος)
10. Τό ναΐδιον τῆς **Ἀγίας Ἀναστασίας** (17ου αἰῶνος)
11. Τό ναΐδιον τοῦ **Ἀγίου Διονυσίου** (κοιμητηριακὸ 19ου αἰῶνος)
12. Ὁ Ναός τοῦ **Ἀγίου Μηνᾶ** εἰς τὰ Πηγάδια (17ου αἰῶνος).

Ἀληθῶς εἶναι ἀξιόλογα καὶ περισπούδα-

στα ὅλα αὐτά τὰ ἐκκλησιαστικά μνημεῖα μεταβυζαντινῆς περιόδου καί ὑποστασιάζουν τήν ἐκκλησιαστική ἱστορία τοῦ τόπου μας κατ' ἐκείνην τήν μεταβυζαντινήν ἐποχήν. Εἶναι ἄξια λόγου καί προβολῆς τὰ Ἱερά Εἰκονοστάσια - Τέμπλα, οἱ Ἱερές Εἰκόνες τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς περιόδου, ξυλόγλυπτα ἱερά ἀντικείμενα (ιερά Ἄρτοφόρια, ἱερά ἑξαπτέρυγα, ἱερά προσκυνητάρια, ξυλόγλυπτοι Σταυροί κ.ἄ.), καθώς ἐπίσης καί τὰ παλαιά ἐκκλησιαστικά βιβλία.

Ἄξιες μελέτης καί ἰδιαιτέρας σπουδῆς εἶναι καί οἱ ὑπάρχουσες ἀρχαιακές μαρτυρίες, πού ἀφοροῦν εἰς τὰ μέγαλου ἀρχαιολογικοῦ ἐνδιαφέροντος ἱερά αὐτά μνημεῖα.

Ἄξίζει, πιστεύομεν, νά ἀσχοληθοῦν ἐπισταμένως οἱ Ἀρχαιολόγοι μας καί μέ τήν προειρημένη αὐτή συστάδα ἱερῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων. Καί ἡ ἀρμόδια 1η ΕΒΑ θά εἶναι εὐχῆς ἔργον μαζί μέ τὰ ἄλλα ἐξόχου ἐνδιαφέροντος βυζαντινά καί μεταβυζαντινά μνημεῖα τοῦ Κάστρου τῆς Χώρας Κυθήρων καί τῆς Παλαιόχωρας Κυθήρων, μέ τὰ ὅποια φιλοτίμως καί φιλοπόνως ἀσχολεῖται

καί άόκνωσ ἐργάζεταί διά τήν άποκατάστασίν των, νά ἐπιληφθῆ ἐν καιρῶ καί μέ τά περισπούδαστα ἱερά μνημεῖα τοῦ Μέσα καί τοῦ Ἐνοικτοῦ Βούργου. Μέ τόν τρόπο αὐτό θά περισώσῃ τήν άνεκτιμήτου άξίας άρχαιολογικήν περιουσίαν τῆς Κυθηραϊκῆς νήσου καί θά τήν προβάλλῃ προσηκόντως.

Ὡς Ἐπίσκοπος τῆς ἱστορικῆς καί παλαιφάτου - βυζαντινῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων χαίρομαι καί άγάλλομαι ὑπερβαλλόντως διά τά ἐπιτεύγματα συντηρήσεως, άποκαταστάσεως καί άναδείξεως τῶν μεγάλης άξίας καί σημασίας ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν αὐτῶν μνημείων. Θά εἶναι άπέραντη ἡ χαρά καί ἡ εὐφροσύνη μου ἐάν σύν τῷ χρόνῳ περισωθοῦν, άποκατασταθοῦν καί προβληθοῦν δεόντως ὄλα τά βυζαντινά καί μεταβυζαντινά μνημεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Διά τόν λόγον αὐτόν ἐκφράζω τήν βαθειά μου εὐγνωμοσύνη εἰς τήν ἐκλεκτήν ἐπιστήμονα καί συνεργάτιδά μας ἐρίτιμον κ. Ἐλένην Χάρου - Κορωναίου, Φιλόλογον καί ἐπιδέξιον ἱστοριοδίφῃ τῆς νήσου μας γιά ὄλεσ τίς

ἐπιστημονικῆς, ἱστορικῆς καί ἀρχαιολογικῆς ἐρευνῆς τῆς καί γιά τά σπουδαῖα ἀποτελέσματα τους. Τήν εὐχαριστῶ θερμότατα, διότι ἀνεῦρε ὅλα τά πολύ ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα, τά ὁποῖα θά ἀναγνώσετε εἰς τό ἀνά χειρας αὐτό Ἐγκόλπιο Ἡμερολόγιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ὁλοκαρδίως εὐχομαι καί τό παρόν Ἐορτολογικό Ἡμερολόγιο νά ἀποβῆ εὐχρηστοστά χέρια τῶν ἀγαπητῶν μας Κυθηρίων καί φιλοκυθηρίων καί νά ἀποτελέσῃ τήν ἀφορμή νά ἀναζωπυρωθῇ τό ἐνδιαφέρον ὅλων τῶν ἀρμοδίων οὕτως, ὥστε νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες ἐνέργειες διά τήν διάσωσι, περιφύλαξι καί προβολή τῶν ἀρχαιολογικῶν αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν θησαυρῶν μας.

Ἐγγραφον ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 2013

Μετ' ἐγκαρδίων εὐχῶν καί ἀγάπης

Ὁ Μητροπολίτης

+ Ὁ Κυθηρῶν Σεραφείμ

ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΟΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΝΑΟΙ ΤΟΥ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΒΟΥΡΓΟΥ

Γράφει ἡ Ἑλένη Χάρου-Κορωναίου

Ὁ Ἐσταυρωμένος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς

Κτήτορας τοῦ Ναοῦ εἰς τή συνοικία Κο-
νοστάσι τῆς Χώρας εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος Κυ-
θήρων Φιλόθεος Δαρμάρος, ὁ ὁποῖος ἀρχιε-
ράτευσε κατά τό β' ἡμισυ τοῦ 17ου αἱ. Πι-
θανόν νά κτίστηκε στή θέση παλαιότερου
Ναοῦ τοῦ Ἐσταυρωμένου, ὁ ὁποῖος μαρτυ-
ρεῖται σέ συμβόλαιο τοῦ 1565.

Ὁ Φιλόθεος, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται κτήτο-
ρας καί τοῦ Ναοῦ τῆς Παναγίας τῆς Μυρτι-
διώτισσας τῆς Μονεμβασίας, ἀπέθανε τό
1697 καί ἐτάφη στόν Ἐσταυρωμένο· «1697
μηνός Μαΐου 15 ἀπέθανε ὁ πανηγρότατος
Φηλόθεος Δαρμάρος μέ καλόν θάνατον καί
ἐκηδέφτη εἰς τόν Ἐσταβρομένο Χριστόν εἰς
τήν Ἐψησκοπή». Τά ὀστᾶ τοῦ κτήτορος το-
ποθετήθηκαν σέ μία ὀστεοθήκη πάνω ἀπό τό
ἀναλόγιο. Μπροστά τοποθετήθηκε μία εἰκό-
να, ἡ ὁποία ἀπεικονίζει ἐκατέρωθεν τοῦ Χρι-
στοῦ τόν Φιλόθεο καί τόν Ἱεροδιάκονο Ἰά-
κωβο Σκορδίλη, ὁ ὁποῖος ἐπίσης ἐτάφη στό
Ναό κατά τό 1711. Εἰς τό κάτω μέρος τῆς

εικόνας διακρίνεται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή·
«ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ Η ΣΩΡΟΣ
ΤΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ
ΤΟΥ ΠΡΟΑΝΑΠΑΥΣΑΜΕΝΟΥ
κου ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ
ΔΑΡΜΑΡΟΥ ΚΑΙ ΙΑΚΩΒΟΥ
ΙΕΡΟΔΗΚΟΝΟΥ ΣΚΟΡΔΙΛΗ».

Σήμερα ἡ εἰκόνα εἶναι τοποθετημένη δίπλα στόν Ἀρχιερατικό Θρόνο. Ἐξωτερικά πάνω ἀπό τήν εἴσοδο τοῦ Ναοῦ σῴζεται ἐντοιχισμένη ἡ πλάκα μέ τήν κτητορική ἐπιγραφή καί τό οἰκόσημο τῶν Δαρμάρων «ΤΟΥ ΚΤΗΤΟΡ<ΟΣ> ΜΝΗΣΘΗΤ<Ι> Ω ΕΛΕΪΜΩΝ ΤΟΥ ΙΕΡΑΡΧΟΥ ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΔΑΡΜΑΡΟΥ ΓΟΝΕΥΣΙΝ».

Στά ληξιαρχικά βιβλία τοῦ Ναοῦ, τά ὁποῖα ἀρχίζουν τό 1671, ἀναφέρεται ὁ Ἐσταυρωμένος τῆς Ἐπισκοπῆς κατά τό 1677. Σύμφωνα μέ πλεῖστες ἀρχειακές μαρτυρίες ἡ παλαιά Ἐπισκοπή ἦταν ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ Λομπάρδος στό Χαλεπάκι. Πιθανόν ὁ ἴδιος ὁ Φιλόθεος νά ἀνέδειξε τόν Ἐσταυρωμένο ὡς Ἐπισκοπική Ἐκκλησία, προνόμιο τό ὁποῖο διατηρεῖ μέχρι σήμερα. Ἡ οἰκογένεια Δαρμάρου εἶχε τήν ἰδιοκτησία τοῦ Ναοῦ, ὅπως προκύπτει ἀπό πλεῖστες ἀρχειακές μαρτυρίες.

Εἰς τόν Ἐσταυρωμένο «τό Δαρμαριάνικο» ἀπογράφονται οἱ Ἐπίσκοποι Κυθήρων κατά τό 18ο-19ο αἰ., καθώς καί ἐπιφανεῖς

οικογένειες, όπως ἡ οἰκογένεια Κασιμάτη, Βενιέρη, Δουρέντε, Ρικάρδη, Λαστιώτη, Μορίζου κ.ἄ. Ἐδῶ ἐνταφιάσθηκαν πλὴν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τῶν κητόρων καὶ οἱ ἐνοριῖτες ντόπιοι καὶ ξένοι, ἐντὸς τοῦ Ναοῦ καὶ ἐκτός, εἰς τὸν περιβάλλοντα χῶρο. Μεταξὺ τῶν ἐπιφανῶν πού ἐνταφιάσθηκαν εἶναι ὁ διαπρεπὴς Κυθήριος λόγιος Θεόδωρος Στάθης-Μπιρμπιλιός τὸ 1819, ὁ νοτά-

ριος Μᾶρκος Γρηγορόπουλος ἀπό διακεκρι-
μένη προσφυγική οἰκογένεια τῆς Κρήτης τό
1711, ὁ Ἐπίσκοπος Κυθήρων Νεόφυτος Κα-
λούτσης τό 1781, ὁ παπα-Μᾶρκος Ἄγορα-
στός, πρόσφυγας ἀπό τήν Κρήτη τό 1707, ὁ
παπα-Χριστόδουλος Ἄγοραστός, πρόσφυ-
γας ἀπό τό Χάνδακα τό 1683, ὁ φημισμένος
δάσκαλος ἀπό τή Ζάκυνθο παπα-Θεοδόσιος
Δημάδης κ.ἄ.

Ὁ Ἐσταυρωμένος, ὡς Ἐπισκοπικός Ναός, εἶναι συνδεδεμένος μέ σπουδαῖα γεγονότα, πού ἔχουν θρησκευτική, πολιτική καί κοινωνική σημασία γιά τά Κύθηρα. Γύρω ἀπό τό Ναό τοῦ Ἐσταυρωμένου κύλησε γιά αἰῶνες ἡ κοινωνική καί ἐμπορική δραστηριότητα τῆς περιοχῆς. Ἀνάκαθεν συγκέντρωνε τίς Ἀρχές τοῦ τόπου σέ κάθε σπουδαῖο γεγονός καί ὄλοι οἱ ἐπίσημοι ἐπισκέπτες τῶν Κυθῆρων πέρασαν ἀπό ἐδῶ. Δοξολογίες, πανηγυρισμοί γιά μεγάλα ἔθνικά γεγονότα, ἐνθρονίσεις Ἱεραρχῶν, ἔθνικές ἐπέτειοι, τοπικοί ἐορτασμοί, προσφωνήσεις ἐπισήμων ἐπισκεπτῶν. Στήν πλατεῖα τοῦ Ἐσταυρωμένου ἀναρτήθηκαν διατάγματα, ψηφίσματα καί προκηρύξεις τῶν Ἀρχῶν. Ἐδῶ στήθηκε τό δένδρο τῆς ἐλευθερίας καί ἐκάησαν οἱ τίτλοι μέ τά προνόμια τῶν εὐγενῶν κατά τόν Αὐγουστο τοῦ 1797, ὅταν οἱ δημοκρατικοί Γάλλοι κατέλαβαν τά Κύθηρα.

Σύμφωνα μέ παλαιό ἔθιμο, τό ὁποῖο ἀναφέρεται στούς κώδικες τῶν Ἐπισκόπων τῶν Κυθῆρων, ὄλοι οἱ Ἱερεῖς τοῦ Κάστρου καί τῆς Χώρας, οἱ ἔχοντες καί οἱ μή ἔχοντες ἐφημερίαν, συγκεντρώνονταν στόν Ἐσταυρωμένο ὀρισμένες ἡμέρες τοῦ χρόνου, κυρίως Σάββατα καί τελοῦσαν τά λεγόμενα «μονοκλήσια» καί μέ τή στολή τους συνόδευσαν τόν Ἐπίσκοπο κατά τήν Εἴσοδο. Ἐπίσης κατά τό 18ο αἰ. ὑπῆρχε συνήθεια, ὁ Ἐφημέριος τοῦ

Ἐσταυρωμένου νά πηγαίνει στόν Ἐπίσκοπο, νά παίρνει τήν εὐλογία του καί κατόπιν νά σημαίνει τόν ἑσπερινό τοῦ Σαββάτου καί τή λειτουργία τῆς Κυριακῆς, πρῶτος αὐτός καί ἔπειτα χτυποῦσαν τά σήμαντρα τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν. Μέ αὐτό τόν τρόπο ἀναγνώριζαν τά πρωτεῖα στόν Ἐπισκοπικό Ναό. Ἐξαίρεση γινόταν μόνο στήν ἁγία Ἄννα, ὅπου τελοῦνταν δύο λειτουργίες, μία στό βῆμα τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Λεβούνηδων, καί μία στό βῆμα τῆς ἁγίας Ἄννας. Ἔτσι ἡ πρώτη λειτουργία ἄρχιζε νωρίς καί οἱ καμπάνες τῆς ἁγίας Ἄννας ἤχοῦσαν πρῖν ἀπ' ὅλες.

Ἀπό τά ἐνοριακά βιβλία τοῦ Ἐσταυρωμένου φαίνεται πῶς ἡ οἰκογένεια Δαρμάρου ἀνέδειξε πολλούς Ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀνέλαβαν τήν Ἐφημερία τοῦ Ναοῦ κατά τόν 18ο αἰ., ὅπως ὁ Ἱερομόναχος Παρθένιος Δαρμάρος, ὁ Ἱερομνήμων Νεόφυτος Δαρμάρος, ὁ Πρωτοπαπᾶς Δαρμάρος, ὁ Πρωτοσύγκελλος Δαρμάρος, ὁ παπα-Σταυριανός Δαρμάρος, ὁ παπα-Γεώργιος Δαρμάρος, ὁ παπα-Ἀντώνιος Δαρμάρος. Στήν περίπτωση πού ἐπρόκειτο νά ἀποδημήσει ὁ Ἐφημέριος Δαρμάρος, νοικοκύρης τοῦ Ναοῦ, φρόντιζε νά ἀναθέσει τήν Ἐφημερία σέ ἀντικαταστάτη Ἱερέα μέ τήν ὑποχρέωση νά φροντίζει καί νά φωτολογεῖ τό ναό, νά ἱερουργεῖ τά Σαββατοκύριακα, τίς ἑορτές καί τίς ἀρχιμηνιές. Τό

1777 ὁ Ἐφημέριος παπα-Ἀντώνιος Δαρμάρος ποτέ ἀφέντη Νικολάου ἀφήνει ἀντικαταστάτη του τόν παπα-Ἰωάννη Δάνδολο ποτέ ἀφέντη Μαθήου γιά ἕνα χρόνο. Τό 1780 ὁ ἴδιος ἀναθέτει τήν Ἐφημερία στόν Ἱερομνήμονα Μελέτιο Καλλονᾶ. Μεταξύ τῶν ἄλλων ὑποχρεώσεών τους οἱ ἀντικαταστάτες Ἱερεῖς ἀναλαμβάνουν νά στολίζουν τόν Ναό κατά τίς ἑορτές μέ μυρτιές, μία παράδοση πού διατηρεῖται μέχρι σήμερα. Ἀκόμη ἦταν ὑποχρεωμένοι νά ἱεουργοῦν κάθε Τετάρτη

καί κατά τήν πρώτη τοῦ μηνός σύμφωνα μέ τό «λεγάτο», πού ἄφηναν κάποιοι ἐνοριῖτες. Κάθε Κυριακή περιήγετο δίσκος γιά τήν καλλιέργεια τοῦ Ναοῦ, ἐνῶ τό Πάσχα, τῶν Φώτων καί τοῦ Σταυροῦ ὁ δίσκος προοριζόταν γιά τόν Ἱερέα.

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω Ἱερέων κατά τό 18ο αἰ. διετέλεσαν Ἐφημέριοι ὁ παπα-Λαυρέντιος Κασιμάτης καί ὁ παπα-Μηνᾶς Στάθης, ἐνῶ κατά τό 19ο αἰ. ὑπηρετήσαν, πλὴν τοῦ Ἱερομνήμονα Ἀντωνίου Δαρμάρου, ὁ Ἱερομόναχος καί Ἱερομνήμονας Γρηγόριος Φατσέας, καί οἱ Ἱερομόναχοι καί Ἀρχιεπισκοπικοί Ἐφημέριοι Διονύσιος Χάρος, Νικόλαος Πρινέας τοῦ Μηνᾶ, Γεώργιος Ἀνδρόνικος τοῦ Ἰωάννου, Συμεών Μασσέλος τοῦ Βαλερίου, Μακάριος Καλλίγερος καί Σαμουήλ Ζάννης τοῦ Ἀντωνίου.

Μέ τό πέρασμα τῶν χρόνων τό ἐπώνυμο Δαρμάρος ἐξέλιπε ἀπό τά Κύθηρα καί τό ιδιοκτησιακό καθεστῶς στό Ναό ἀτόνησε. Κατά τόν 20ό αἰ. ὁ Ναός ἔγινε Ἐνοριακός. Εἶναι καθιερωμένος στή Σταύρωση καί ἡ ἡμέρα τοῦ Ναοῦ εἶναι ἡ Μ. Παρασκευή μέ τό ἀπολυτίκιο «**Ἐξηγόρασας ἡμᾶς...**».

Σύμφωνα μέ παλαιότατο ἔθιμο, ὁ Ναός φιλοξενοῦσε τήν Εἰκόνα τῆς Μυρτιδιωτίσσης ἐπ' ὀλίγον κατά τή μεταφορά της ἀπό τό Φρούριο στά Μυρτίδια καί στά χωριά μας καί ἀπό τό 1842, ὅποτε μεταφέρθηκε ὀριστικά στά Μυρτίδια, καθιερώθηκε ἡ Εἰκόνα νά λιτανεύει κατά τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας στή Χώρα, νά παραμένει καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς Μ.Τεσσαρακοστῆς εἰς τήν Ἁγία Ἄννα καί τήν Παρασκευή τοῦ Λαζάρου νά μεταφέρεται στόν Ἐσταυρωμένο μέχρι τή

Δευτέρα τῆς Διακαινησίμου. Κατά τὰ νεώτερα χρόνια ἡ Εἰκόνα μεταφέρεται ἀπ' εὐθείας στόν Ἐσταυρωμένο κατά τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἐπί τῆς εἰκόνης τοῦ Ναοῦ ἀξίζει νά ἀναφέρομε τό ἀφιέρωμα τοῦ παπα-Χριστόδουλου Ἀγοραστοῦ, τήν **«ἀντίκα εἰκόνα τῆς κεραῆς Μανωλίτισσας»** τήν ὁποία ἔφερε κειμήλιο ἀπό τό Χάνδακα καί μέ τή διαθήκη του ἐξέ-

φρασε τήν ἐπιθυμία νά παραμείνει στόν Ἐπισκοπικό Ναό τοῦ Ἑσταυρωμένου. «**Ἡ τοῦ Πιλάτου ἀπόφασις**» εἶναι ἔργο τοῦ 1889 ἀπό τόν Κυθήριο ζωγράφο Ἰωάννη Στάη καί προέρχεται ἀπό τόν Ναό τῆς ἁγίας Ἄννας. Τό θέμα τῆς εἰκόνας κατά τό 19ο αἰ. κυκλοφοροῦσε σέ χάρτινες λιθογραφίες, οἱ ὁποῖες ἐνέπνευσαν πολλούς ζωγράφους φορητῶν εἰκόνων.

Ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καί Ρόκου προέρχεται ἀπό τόν Ναό τοῦ φρουρίου καί θεωρεῖται ἔργο τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰ. Εἶναι ἡ εἰκόνα, ἑνός ὀρθόδοξου ἁγίου καί

ἑνός καθολικοῦ, οἱ ὁποῖοι ἦσαν προστάτες τῶν πανωλόβλητων, θεωρεῖται ἀφιερωματική καί συνδέεται μέ τήν φοβερή ἐπιδημία τῆς

πανούκλας, ή όποία ενέσκηψε στά Κύθηρα κατά τό τέλος του 17ου αιώνα.

Άπό τίς άλλες φορητές εικόνες του Ναού άξιζει νά αναφέρομε τή Σταύρωση, εικόνα έξαιρετικής τέχνης Κρητικής σχολής, τήν εικόνα του Άκαθίστου, τόν Παντοκράτορα καί τήν εικόνα του Χριστου στην κολόνα του δαρμου.

Ο Ναός είναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος μέ γυναικωνίτη πατάρι, ή πρόσβαση στον όποιο γίνεται μέ σκάλα έξωτερική. Το πίσω μέρος του κυρίως Ναού κάτω άπό τόν γυναικωνίτη κάποτε ήταν κι αυτό χώρος των γυναικών καί χωριζόταν άπό τόν κυρίως Ναό μέ καφασωτά διαφράγματα. Μάλιστα ό χώρος αυτός χρησιμοποιήθηκε σαν χώρος ένταφιασμου για τίς λεχώνες.

‘Ο Ναός τής ‘Αγίας ’Αννας

Σύμφωνα μέ μαρτυρίες άπό τό Άρχείο τής ‘Ι. Μητροπόλεως Κυθήρων ό Ναός τής «άγίας καί Θεοπρομήτορος Άννης σιμά εις τόν Άνεμόμυλον» κατά τό 1699 ήταν «παλαιότατος, χαλασμένος καί γυμνός άπό πᾶσα τής χρειαζόμενον». Το 1693 ό Γενικός Προνοητής καί Καπιτάνος τής Θαλάσσης έδωσε έγκριση για τή σύσταση Άδελφότητας τής ‘Αγίας Άννας. Το 1699 έγινε ή πρώτη συνέλευση τής Άδελφότητας καί τό κατα-

στατικό τῆς λειτουργίας της. Σάν πρώτο στόχο οἱ ἀδελφοί ἔβαλαν τήν ἀνακατασκευή τοῦ ἐρειπωμένου Ναοῦ. Τό καταστατικό (μαρέγολα) τῆς Ἀδελφότητος ἐγκρίθηκε καί ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Βενετό Προνοητή. Ἐξ ἄλλου ἡ Βενετική διοίκηση μποροῦσε ἀνά πᾶσα στιγμή νά ἐλέγξει τή λειτουργία τῆς Ἀδελφότητος καί νά παρέμβει στά ἐσωτερικά της. Τά ἰδρυτικά μέλη τῆς Ἀδελφότητος ἦσαν ὁ Ἐπίσκοπος Κυθήρων Νεκτάριος Βε-

νιέρης, ὁ Πρωτοσύγκελλος Παρθένιος Δαρμάρος, ὁ Βαλέριος Μασσέλος καί ἀκόμα 40 πρόσωπα ἱερωμένων, διακεκριμένων Κυθηρίων καί Κρητικῶν προσφύγων. Σέ τακτά διαστήματα ἡ Ἀδελφότητα διενεργοῦσε ἐκλογές. Ὁ Ἐφημέριος, οἱ ἐπίτροποι, ὁ γραμματέας καί οἱ ὑπηρετές τοῦ Ναοῦ ἐκλέγονταν μέ ψηφοφορία τῶν ἀδελφῶν καί κατά τήν περίοδο τῆς Ἀγγλοκρατίας, μέ τήν σύμπραξη καί παρουσία τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως σέ θέματα θρησκείας. Οἱ ἐπίτροποι κρατοῦσαν σχολαστικά βιβλίον ἐσόδων καί ἐξόδων «λογοδόστα» καί φρόντιζαν γιά τόν εὐπρεπισμό τοῦ Ναοῦ, τόν καλύτερο ἐξοπλισμό καί τή διοργάνωση τῶν ἑορτῶν καί τελετῶν τοῦ Ναοῦ. Κατά τό 18ο καί 19ο αἶ. ἡ ἅγια Ἄννα λειτουργοῦσε ὡς διπλός Ναός μέ δύο Βήματα, δύο λειτουργίες

κάθε Κυριακή και δύο ένορίες. Έκτός από την συνάθροιση και την λειτουργία της Ἀδελφότητας, λειτουργούσε και τό Βῆμα τοῦ ἁγίου Νικολάου τῆς οἰκογενείας Λεβούνη.

Τό 1871 ὁ Ναός ἀνακαινίστηκε. Στό προαύλιο ἐντοιχίστηκε ἡ σχετική ἀναμνηστική πλάκα.

«ΑΝΕΚΑΙΝΙΣΘΗ ΤΟ ΕΤΟΣ 1871 ΔΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΤΩΝ ΕΥΣΕΒΩΝ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑΡΙΓΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΑΣΣΕΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΑΡΑΠΑΝΤΖΗ».

Τό παλαιό Τέμπλο τοῦ Ναοῦ ἦταν ξυλό-γλυπτο, λείψανα τοῦ ὁποίου σώζονται και

διαφυλάσσονται ἐντός τοῦ Ναοῦ. Τό νέο Τέμπλο εἶναι ἔργο τοῦ Νικολάου Πλουσάκη καί ἀνήκει στά μέσα τοῦ 19ου αἰ. Στόν ἀνακαινισμένο Ναό προστέθηκε Βῆμα τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους. Ἡ εἰκόνα τῶν Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης ἔχει ἀσημένια ἐπένδυση, ἔργο τοῦ μεγάλου καλλιτέχνη Νικολάου Σπιθάκη, πού φιλοτέχνησε καί τό ἔνδυμα τῆς Μυρτιδιώτισσας, τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, τῆς ἁγίας Μόνης καί ἄλλα ἐνδύματα τῶν ἱστορικότερων εἰκόνων στά Κύθηρα. Στήν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους, προστάτη τῶν πανωλόβλητων ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή:

«ΛΥΜΗΣ ΟΛΕΘΡΟΥ ΛΙΣΣΟΜΑΙ ΣΟΙ
ΠΑΜΜΕΔΩΝ ΤΟΥΣ ΤΙΜΩΝΤΑΣ
ΜΕ ΤΗΡΕΙΝ ΑΝΩΤΕΡΟΥΣ»

ἡ ὁποία σέ ἐλεύθερη ἀπόδοση σημαίνει: Παντοδύναμε σέ ἱκετεύω, αὐτούς πού μέ τιμοῦν νά τοὺς διαφυλάττεις ἀτρωτοὺς ἀπὸ τὴν ὀλέθρια λοιμική. Σέ μία εἰκόνα τοῦ Ναοῦ ὁ ἅγιος Χαράλαμπος κρατεῖ ἀπὸ τὰ μαλλιά τὴν πανούκλα, ἡ ὁποία ἀπεικονίζεται μέ τὴ μορφή μαύρου δαίμονα.

Τό 1854 οἱ ἐπίτροποι τοῦ Ναοῦ Ἰωάννης Καλούτσης, Νικόλαος Μοσκοβέλης καί Ἰωάννης Μασσέλος συμφώνησαν μέ τό μαστρο - Μιχαήλ Κυπριώτη ἀπὸ τό Δρυμωνάρι νά οἰκοδομήσουν ἓνα κωδωνοστάσιο ἐκ θεμελίων συνολικοῦ ὕψους 27 πόδια «μέ τὴν καλλιοτέραν τέχνην τῆς ἀρχιτεκτονικῆς». Ὁ μά-

στορας συμφώνησε νά παραδώσει τό ἔργο σέ 3 μῆνες μέ πληρωμή μισό τάληρο δίστηλο κάθε ἐργάσιμη ἡμέρα. Ἐνα μέρος τῶν πωρολίθων, πού χρησιμοποιήθηκαν προέρχονται ἀπό τόν ἐρειπωμένο Ναό τοῦ ἀγίου Βασιλείου στό Κλειστό Βοῦργο. Οἱ καμπάνες ἦρθαν ἀπό τήν Τεργέστη μέσω Κυθηρίων ἐγκατεστημένων ἐκεῖ.

Ἡ ἁγία Ἄννα ἦταν ἀπό τίς πλούσιες

Ἐκκλησιές τῆς Χώρας καί μέχρι τήν περίοδο τοῦ μεσοπολέμου ἀποτελοῦσε ξεχωριστή ἐνορία. Τό 1842 ἐτέθη ὑπό τήν προστασία τῆς Ὁ Ναός τῆς Μυρτιδιώτισσας τοῦ φρουρίου, διότι μετά τήν ἐπαναφορά τῆς εἰκόνας τῆς Μυρτιδιώτισσας ἀπό τό φρούριο στά Μυρτιδία, Ὁ Ναός τοῦ φρουρίου περιέπεσε σέ παρακμή.

Στό προαύλιο τῆς ἀγίας Ἄννας εἶναι θαμμένος ὁ ριζοσπάστης Τζόρτζης Μόρμωρης, ἀγωνιστής γιά τήν ἔνωση τῆς Ἑπτανήσου.

Ἐφημέριοι πού ὑπηρετήσαν τό 18ο αἰ. τήν ἀγία Ἄννα ἦσαν οἱ ἑξῆς: Ἀντώνιος Σανιάνος, Σταυριανός Δαρμάρος, Σεβαστιανός Ἱερομόναχος Καλούτσης, Νεκτάριος Μουάτσος, Ἰωαννίκιος Ντάντολος, Μηνᾶς Στάθης, Μελέτιος Ἱερομόναχος Στάθης, Παῖσιος Ἱερομόναχος Δευτερέβος, Ἀντώνιος Καλιανέσης. Τό 19ο αἰ. ὑπηρετήσαν οἱ Ἱερεῖς Μηνᾶς Κεντρωτῆς, Συμεών Ἱερομόναχος Μασσέλος, Νικόλαος Στάθης, Ἀγάπιος Ἱερομόναχος, Γεώργιος Κεντρωτῆς, Δαμιανός Ἱερομόναχος Μεταξᾶς, Μακάριος Ἱερομόναχος Καλλίγερος, Παῖσιος Ἱερομόναχος Χαρατζᾶς.

Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος μέ γυναικωνίτη, στόν ὁποῖο ἡ πρόσβαση γίνεται ἐξωτερικά, ἀλλά καί μέ ἐσωτερική σκάλα.

Ὁ Ναός τοῦ Σωτῆρος εἰς τὰ Σφακιανά

Κτίστηκε τό 1679 ἀπό Σφακιανούς πρόσφυγες. Μέ τήν Τουρκική κατάκτηση τῆς Μεγαλονήσου, ἡ Κρητική παρουσία στόν Κυθηραϊκό χῶρο ἔγινε ἐντονότερη. Μετά τήν ἄλωση τῶν Χανίων καί ἀργότερα μέ τήν πτώση τοῦ Χάνδακα καί τῆς Σούδας πολλές Κρητικές οἰκογένειες ζήτησαν καταφύγιο στό νησί τῶν Κυθήρων. Ἡ συνοικία πού δημιουργήθηκε ἀπό Σφακιανούς γύρω ἀπό τόν Ναό ὀνομάστηκε Σφακιανά. Στόν ἐσωτερικό τοῖχο τοῦ Ναοῦ, πάνω ἀπό τήν εἴσοδο, εἶναι ἐντοιχισμένη ἀναμνηστική πλάκα μέ τήν κτητορική ἐπιγραφή

«ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΟΥΤΟΣ Ο ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ
ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ
ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΕΚ ΒΑΘΡΩΝ ΓΗΣ ΥΠΟ ΕΞΟΔΟΥ ΚΑΙ
ΚΟΠΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΣΑΡΑΚΗΝΟΥ
ΜΟΝΑΧΟΥ, ΦΡΑΓΓΙΣΚΟΥ ΠΑΤΕΡΟΥ,
ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΣΑΡΑΚΗΝΟΥ ΠΟΤΕ ΒΑΡΔΑ
ΤΩΝ ΣΦΑΚΙΑΝΩΝ, ΜΑΣΤΡΟ ΚΕΚΟΥ
ΡΟΔΙΤΗ ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΑΙΩΝΙΟΝ
ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΑΥΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΧΟΘ
ΕΝ ΜΗΝΙ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΚΗ 1679».

Ὁ Ναός καθιερώθηκε στή Μεταμόρφωση

τοῦ Σωτῆρος καί ἐορτάζει στίς 6 Αὐγούστου. Ἐρχικά εἶχε ξύλινο Τέμπλο, τό ὁποῖο δέν διεσώθη. Τό μαρμάρινο εἶναι ἔργο τοῦ 1896, ἔργο τοῦ Τηνίου καλλιτέχνη Γεωργίου Καπαριά. Ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ στό Τέμπλο ἔχει ἀργυρή ἐπένδυση, ἔργο τοῦ καλλιτέχνη τῆς Μυρτιδιώτισσας Νικολάου Σπιθάκη, χρυσοχόου, περί τά μέσα τοῦ 19ου αἰ. Ἔργο

τοῦ ἰδίου εἶναι καί τό ἀργυροῦν ἐπιχρυσω-
μένον ἔνδυμα τῆς Παναγίας Ἐλεούσας στό
προσκυνητάρι της στό μέσον τοῦ Ναοῦ.

Κατά τό 1893 συνιδιοκτῆτες καί ἐκκλη-
σιάρχες τοῦ Ναοῦ εἶναι ὁ Ἰωάννης Πάτερος
ποτέ Δημητρίου Δράκου, ὁ ἑλληνοδιδάσκα-
λος Ἰωσήφ Πάτερος ποτέ Νικολάου, ὁ Γε-
ώργιος Πάτερος τοῦ Δημητρίου καί ὁ Ἐμ-
μανουήλ Καλλίγερος ποτέ Γεωργίου. Οἱ
τρεῖς πρῶτοι ἔχουν δικαίωμα στό 1/3 τοῦ
Ναοῦ καί ὁ Καλλίγερος ἐκληρονόμησε τά 2/3
τοῦ Ναοῦ ἀπό τό θεῖο του Ἱερομόναχο Μα-
κάριο Καλλίγερο, ὁ ὁποῖος διετέλεσε Ἐφη-
μέριος τοῦ Ναοῦ κατά τό τέλος τοῦ 19ου αἰ.
καί ἀγόρασε τά ἀνωτέρω δικαιώματα ἀπό
τόν Νικήτα Πάτερο καί τόν Δαμιανό Ἱερο-
μόναχο Μεγαλοκονόμο-Μεταξᾶ. Οἱ ἀνωτέ-
ρω 4 ἐκκλησιάρχες τοῦ Ναοῦ κατά τό ἴδιο
ἔτος ἀναθέτουν μέ πληρεξούσιο εἰς τόν Γε-
ώργιο Π. Στάθη καί εἰς τόν Σπυρίδωνα Μασ-
σέλο νά διαχειρίζονται τήν κτηματική, χρη-
ματική καί κινητή περιουσία τοῦ Ναοῦ, πα-
ραδίδοντας καί τό σχετικό χειρόγραφο βι-
βλίο, ὅπου περιγράφεται ἡ κινητή καί ἀκίνη-
τη περιουσία τοῦ Ναοῦ, χωράφια, ἐλαιόδεν-
δρα, κελλιά, μεταξωτά, χρυσοῦφαντα καί
χρυσοκέντητα ἄμφια καί καλύμματα, ἀργυ-
ρά ἱερά σκεύη, καντήλια καί πολυκάντηλα,
ἀναθήματα κοσμήματα χρυσά καί ἀργυρά μέ
πολύτιμες πέτρες καί ὅλα τά ἀπαραίτητα

ἐκκλησιαστικά βιβλία. Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀπογραφή ὑπάρχει ἀναφορά στὶς εἰκόνες τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸ Τέμπλο, τῆς Ἐλεούσας εἰς τὸ μέσον τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἀριστερά τοῦ Τέμπλου. Τὸ ἐπιβλητικό κωδωνοστάσιο τοῦ Ναοῦ χτίστηκε τὸ 1889 ἀπὸ Κυθήριους μαστόρους.

Οἱ Ἐφημέριοι ποὺ ὑπηρέτησαν στὸ Ναὸ κατὰ τὸ 18ο αἰ. ἦσαν οἱ παπα-Θόδωρος Πάτερος Σφακιανός, παπα-Μανώλης Πάτερος, παπα-Νικόλαος Γρυπάρης, παπα-Τζώρτζης Πάτερος καὶ παπα-Πέτρος Μασσέλος τοῦ

Βαλερίου. Κατὰ τὸν 19ο αἰ. ὑπηρέτησαν οἱ Μητροφάνης Ἱερομόναχος Μασσέλος, Ἀνδρέας Πάτερος, Ἀντώνιος Ἱερομόναχος

Φατσέας, Μηνᾶς Κεντρωτῆς, Δημήτριος Ἱερομόναχος Στάθης, Συμεών Ἱερομόναχος Μασσέλος, Διονύσιος Ἱερομόναχος Χάρος, Παῖσιος Ἱερομόναχος Χαρατζᾶς, Ἰωσήφ Ἱερέας καί ἑλληνοδιδάσκαλος Πάτερος καί Γεώργιος Π. Καντιώτος.

Ὁ Ναός λειτούργησε σάν ξεχωριστή ἐνορία μέχρι τήν περίοδο τοῦ μεσοπολέμου. Στό προαύλιο σφύζονται τάφοι, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ τάφος τοῦ ἀρχιμανδρίτη Κυρίλλου Κεντρωτῆ, ἡγουμένου εἰς τόν Ἐγκρεμνόν ἐπί Ἀγγλοκρατίας.

Ὁ Ναός εἶναι καμαροσκέπαστος καί χωρίζεται μέ ξύλινα θωράκια ἀπό τό γυναικωνίτη. Στό πίσω μέρος μία ξύλινη ἐσωτερική σκάλα καί μία πέτρινη ἐξωτερική ὀδηγοῦν στό πατάρι, πού χρησίμευε ἐπίσης ὡς χῶρος τῶν γυναικῶν.

Ὁ Ναός τῶν Ἀγίων Πάντων στούς Τρούλους

Κτίστηκε κατά τά μέσα τοῦ 17ου αἰ. στούς Τρούλους, συνοικία τῆς Χώρας, ἀπό τόν ἀφέντη Δημήτριο Φάναρη τοῦ Ἰωάννη, ὁ ὁποῖος τό 1686 παραδίδει τόν Ναό στόν ἀνιψιό του Ἀντώνιο Φάναρη τοῦ Νικολάου. Ἀπό τήν οἰκογένεια Φάναρη παραχωρήθηκε τό μισό γιούς τῆς ἐκκλησίας στήν οἰκογένεια

Μπελέση. Ἔτσι τό 1695 ἐμφανίζονται συνιδιοκτῆτες «οἱ ἀφέντιδες Δημήτρης Μπελέσης ποτέ ὀσιοτάτου Καλογέρου καί Ἀντώνης Φάναρης, ἡ ὀπί ὁσάν νικοκιρί ὀπού ἴνε καί ἐξουσιάζοντες ἰς τό γιούς τόν ἅγιον Πάντων τζι Τρούλους...». Τό 1719 συνιδιοκτῆτες εἶναι ὁ παπα-Ἐμμ. Μπελέσης καί ὁ ἀδελφός του Ζέπος, παιδιά τοῦ ἀφέντη Τζανέτου καί οἱ Τζανάκης καί Τζώρτζης ἀναγνώστης Φάναρης, παιδιά τοῦ ἀφέντη Ἀντώνη. Οἱ Ἱερεῖς, πού ὑπηρετήσαν τόν Ναό προέρχονταν ἐναλλάξ ἀπό τίς δύο οἰκογένειες τῶν ιδιοκτητῶν, ἡ ἐλλείψει τοιοῦτου, οἱ οἰκογένειες ἀνέθεταν τήν Ἐφημερία τοῦ Ναοῦ σέ ξένο πρὸς τήν οἰκογένεια Ἱερέα.

Ὁ Ναός εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος μέ μεταγενέστερη προσθήκη γυναικωνίτη στή δυτική πλευρά καί κωδωνοστάσιο

πύργο στή βόρεια πλευρά. Κάτω από τό Ναό
ὑπάρχει καμάρα μέ ἐντοιχισμένο ἀταύτιστο
οἰκόσημο. Ἡ ἄρτια ἠχητική τοῦ Ναοῦ ἐν-
σχύεται μέ τά ἐντοιχισμένα κεραμικά ἀγγεῖα,
τά ὁποῖα συνηθίζονταν στούς Ναούς. Στό
ἀριστουργηματικό ξυλόγλυπτο Τέμπλο μέ
τόν ὑπέροχο διάκοσμο ἀπό τό ζωϊκό καί φυ-
τικό βασίλειο χαρακτηριστικῆς εἶναι οἱ Δε-

σποτικές εικόνες, ὁ Ἐλκόμενος στήν Ὁραία Πύλη, οἱ Ἀρχάγγελοι τῶν πλαϊνῶν θυρῶν καί οἱ τρεῖς μακρόστενες εἰκόνες ἄνωθεν τῶν θυρῶν. Οἱ περισσότερες εἰκόνες εἶναι ἀνυπόγραφες. Μόνο ὁ Πρόδρομος δεξιά τοῦ Τέμπλου καί ὁ Ἐλκόμενος, μικρή φορητή εἰκόνα στό Δεσποτικό θρόνο φέρουν τήν ὑπογραφή τοῦ Δημητρίου Καρβελά, ὁ ὁποῖος ἀνήκει στήν Κρητική Σχολή καί ἔζησε τόν 18ο ἀρχές 19ου αἰ. Ἡ εἰκόνα τῶν Ἁγίων Πάντων ἀριστερά τοῦ Τέμπλου εἰκονίζει στό κέντρο τόν Ἰησοῦ, τή Θεομήτορα καί τόν Πρόδρομο. Γύρω γύρω οἱ χοροί τῶν Ἀποστόλων, Προφητῶν, ἁγίων, ὁσίων, κριτῶν, δικαίων, ὁσίων γυναικῶν κ.τ.λ.

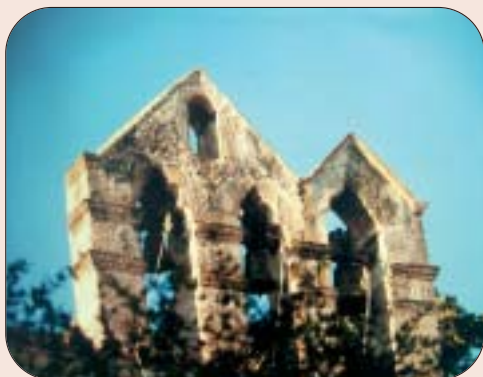
Ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου

Ὁ Ναός τοῦ Θεολόγου στή Χώρα, δίπλα στό Μητροπολιτικό οἶκημα, εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, μέ ἡμικυκλική ἀψίδα, στόν τύπο πού χτίστηκαν οἱ περισσότεροι Ναοί στά Κύθηρα. Ἐξωτερικά, πάνω ἀπό τήν εἴσοδο σάφεται ἐντοιχισμένη μαρμαρίνη πλάκα μέ οἰκόσημο καί ἐπιγραφή ἀπό τήν ὁποία πληροφορούμεθα ὅτι κτίστηκε τό 1626 ἀπό τόν Ἰωάννη καί Λοδοβίκο Φατσέα.

«1626+ ΕΚΤΗΣΘ(Η) Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ
Α(ΓΙΟΥ) ΙΩ. ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
ΥΠΟ ΕΞΟΔΟ ΚΕ ΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΑΦΕΝΤΗ
ΖΟΥΑΝΙΣ ΦΑΤΣΕΑ ΚΕ ΤΙΣ ΣΥΒΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΕΚΝΟ(Ν)
ΑΥΤΩ (ΛΟΔΟ)Β(Ι)ΚΟΥ ΚΑΙ ΥΣ
ΜΝΥΜΟΣΙΝΟ ΕΟΝΙΟΝ»

Ἐντὸς τοῦ Ναοῦ μία δεύτερη κτητορικὴ
ἐπιγραφή γράφει τὰ ἑξῆς·

«Ο ΠΑΡΩΝ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΕΝΔΟΞΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΦΗΜΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΩΑΝΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΚΤΙΣΤΗ ΠΑΡ' ΗΜ(ΩΝ)
ΙΩ(ΑΝΝΟΥ) ΚΑΙ ΛΟΔΟΒΙΚΟΥ
ΦΑΤΣΕΩ(Ν) ΥΓΙΟΥΣ ΠΑΤΡΟΝΑΤΙ ΤΗΣ
ΑΥΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΔΙΑ ΔΑΠΑΝΗ(Σ) ΚΑΙ
ΕΞΟΔΙΑΣ 1626».

Είναι οί εποχές πού πρωταρχική φροντίδα στή ζωή του ανθρώπου ἦταν ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς του. Καί ἂν κάποιος δέν εἶχε τά οἰκονομικά μέσα νά χτίσει μία Ἐκκλησία, ὅπωςδήποτε φρόντιζε στή διαθήκη του νά ἀφήσει κάτι σέ μία Ἐκκλησία.

Ἡ εἰκόνα τοῦ Θεολόγου δίπλα στό Τέμπλο δεξιά ἔχει ἀργυρή ἐπένδυση, στήν ὁποία ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή

«ΔΕΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
ΙΩΑΝΟΥ ΚΑΙ ΛΟΝΤΕΒΙΚΟΥ ΦΑΤΣΕΩΝ
ΚΕ ΤΟΝ ΤΕΚΝΟΝ ΑΥΤΩΝ.
ΧΕΙΡ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΙΝΥΟΛΟ
ΧΡΙΣΟΦΟΣ».

Ἡ ἀναγραφή τῶν ὀνομάτων τῶν κτητόρων μᾶς βοηθᾷ νά τοποθετήσουμε τήν εἰκόνα γύρω στό 1626, ἔτος ἰδρύσεως τοῦ Ναοῦ.

Ἀπό τά ληξιαρχικά βιβλία τοῦ Ναοῦ ἀντλοῦμε πολλά στοιχεῖα. Ἡ οἰκογένεια τῶν κτητόρων εἶχε τό παρωνύμιο Νέσκες καί ὁ Ναός ὀνομαζόταν Νεσκιάνικος. Οἱ Ἐφημέριοι πού ὑπηρέτησαν τόν Ναό ἀπό τήν οἰκογένεια τῶν κτητόρων ἦταν ὁ παπα-Ἰωάννης Φατσέας (17ος αἰ.) ὁ παπα-Τζώρτζης, ὁ παπα-Πέτρος ὁ γιός του, ὁ παπα Ἀντώνης τοῦ Νικολάου, ὁ παπα-Πέτρος ὁ νεότερος (18ος αἰ.) ὁ παπα-Ἀντώνιος τοῦ Πέτρου, ὁ παπα Γρηγόριος (19ος αἰ.). Φαίνεται ὅτι τελευταῖος Ἐφημέριος ἀπό τήν οἰκογένεια ἦταν ὁ Ἱερομόναχος καί Πρωτοσύγκελλος Ἀντώνιος Φατσέας τοῦ Πέτρου, ὁ μακροβιότερος μᾶλλον εἰς τήν Ἐφημερία τοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπηρέτησε μέχρι τό 1843. Μέχρι τότε ἐξυπηρετοῦσαν τό Ναό ἱερεῖς ἀπό τήν οἰκογένεια Φατσέα μέ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις, ὅπως στή περίπτωση τοῦ παπα-Κύριλλου Στάη.

Τό 1783 ὁ Μπολιός καί ὁ Τζώρτζης Φατσέας ἀναθέτουν μέ συμβόλαιο τήν Ἐφημερία τῆς Ἐκκλησίας τους στόν παπα Κύριλλο Στάη, μὴ ὑπάρχοντος Ἱερέα ἀπό τήν οἰκογένεια μέ τήν ὑποχρέωση «νά φωτολογή καί νά ψάλλη ἀενάως ἐσπερηνόν καί ὄρθρον ὄλλας τάς ἡμέρας τοῦ χρόνου καί νά ἠερουργῇ ὄλλας τάς δεσποτικές, θεομητορικές καί ἅγιον ἑορτάς ἀφήνοντάς του ὄλλο τό συμφέρον τοῦ πετραχηλήου...» καί ἄν δέν φθάνουν

οί προσφορές τῶν πιστῶν ὑπόσχονται οἱ Φατσάδες νά συνεισφέρουν σέ κερί λάδι καί ὄ,τι χρειαστεῖ ἡ Ἐκκλησία καί νά μείνει στήν ἐφημερία, ἕως ὅτου χειροτονηθεῖ κάποιος ἀπό τό γένος τῶν Φατσάδων. Ὁ Κύριλλος ὑπόσχεται νά τήν κρατεῖ εὐπρεπισμένη καί νά καταβάλλει κάθε χρόνο στό ναό 2 τσεκί-νια βενέτικα γιά τήν καλλιέργεια (συντήρη-ση, εὐπρεπισμό) τῆς Ἐκκλησίας, χωρίς νά

ἔχει δικαίωμα στά εισοδήματα τῶν ὑποστα-
τικῶν τοῦ Ναοῦ, τὰ ὅποια διαχειρίζονται οἱ
κτήτορες.

Ὁ Θεολόγος λειτούργησε σάν μία ἀπό τίς
καλύτερες καί πλουσιότερες ἐνορίες στή
Χώρα καί τόσον οἱ κτήτορες, ὅσον καί οἱ
ἐνοριῖτες φρόντισαν νά καλλωπίσουν καί νά
προικίσουν τήν Ἐκκλησία μέ σεβαστή ἀκίνη-
τη περιουσία, καθῶς καί τὰ ἀπαραίτητα γιά
τή θεία λατρεία. Ἡ αἴγλη πού εἶχε κάποτε ὁ
Ναός κάλλιστα διαφαίνεται ἀπό ἕνα συμβό-
λαιο τοῦ 1735 στό κατάστιχο τοῦ Νοταρίου
παπα-Ἀντωνίου Φατσέα τοῦ παπα-Τζώρ-
τζη, ὁ ὁποῖος μᾶλλον ἀνήκει στήν οἰκογένεια
τῶν κτητόρων, πού τό 1735 εἶχε ἀναδείξει
δύο Ἱερεῖς. Σ' αὐτή τήν περίπτωση τήν Ἐφη-
μερία ἀνελάμβαναν ἐκ περιτροπῆς. Ἐδῶ ὁ
παπα-Πέτρος Φατσέας, ὁ πρεσβύτερος, ἀνα-
θέτει τήν Ἐφημερία στόν παπα Πέτρο-Φα-
τσέα τό νεώτερο καί συγχρόνως τοῦ παραδί-
δει καί ὅλα ὅσα ἀνήκουν στό Ναό.

Μέ τήν παράδοση αὐτή ἔχομε ἕνα λεπτο-
μερέστατο καί πολύτιμο ἰνβεντάριο τῆς κι-
νητῆς καί ἀκίνητης περιουσίας τοῦ Ναοῦ.
*«1735 Σεπτεμβρίου 5 ἀναφάνισαν καί τὰ
ἐξῆς ὁ εὐλαβέστατος παπα κύρ Πέτρος Φα-
τζέας τοῦ παπα, πρόην ἐφημέριος καί μερτι-
κάτορας εἰς τό γιούς καί νικοκυρίο τῆς
ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου
εἰς τήν Χώραν καί ὁ εὐλαβέστατος παπα κύρ*

Πέτρος Φατζέας τοῦ μισέρ Πάβλου, ὁποῦ ἔλαβε τήν ἐφημερίαν τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ὡς μερτικάτορας καί ἐτουῦτος καί γιούς πατρονοτάριος τοῦ ἄνοθεν ναοῦ. Ὁ ὀπίος παπα κύρ Πέτρος πρόην ἐφημέριος τοῦ ἔδωσε τήν σήμερον καί τοῦ ἐκονσενιάρισε κατέμπροσθεν ἐμοῦ νοταρίου καί μαρτύρων τά κάτοθεν σκευί ἱερά, ασυμικά, χαρτία καί ἄλλα ἀπό λογαριασμόν τοῦ αὐτοῦ ναοῦ διά νάν τά ἐπηρερίζετε ὄλον τόν κερόν τῆς ἐφημερίας του καί φηνήροντας νά ἔχει νάν τά κοσενιάρι πούρι τοῦ ἀνοθεν πρόην ἐφιμέριου καί ἔτζη νά γίνετε ἀπό χρόνω ἕως χρόνω ἀνάμεσόν τος κατά τήν τέριασιν ὁποῦ ἐκάμασι...»

Ἄνάμεσα στά σπουδαῖα κειμήλια τοῦ Ναοῦ εἶναι καί ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Μεσοπαντίτισσας, πού ἔφεραν ἀπό τήν Κρήτη Κρητικοί πρόσφυγες μέ τήν ἄλωση τοῦ Χάνδακα ἀπό τοὺς Τούρκους τό 1669. Ἡ εἰκόνα πού ἦρθε στά Κύθηρα εἶναι ἀντίγραφο τοῦ πρωτοτύπου, πού ἐθεωρεῖτο παλλάδιο τῆς χριστιανικῆς Κρήτης καί ἀπολάμβανε ἰδιαίτερης τιμῆς στήν πόλη τοῦ Χάνδακα καί μέ τήν ἄλωση τῆς πόλης μετεφέρθη στή Βενετία, ὅπου βρίσκεται μέχρι σήμερα.

Στήν ἀπογραφή τοῦ 1833 ἀριθμεῖ 129 ἐνοριῖτες.

Στό Θεολόγο ἀπογράφονταν καί πολλοί Καφαλιῶτες, μή ὑπαρχούσης ἐνορίας στό Καφάλι. Κατά τό 18ο αἰ. ξεπέρασε τοὺς 200.

Μεταξύ τῶν ἐνοριτῶν ἦταν πολλοί ξένοι, ὅπως Κρητες πρόσφυγες, Μηλιῶτες, Πατινιοί, Ζακυθηνοί, Σπετσιῶτες, Τζιῶτες, Μοραῖτες, Γαβδιῶτες, Μυκονιάτες, Θιακοί, Μυστριῶτες. Ἐπίσης ἀπό τούς Μυστριῶτες ἐπιφανέστερη ἦταν ἡ οἰκογένεια Σπιθάκη, ἡ ὁποία ἀνέδειξε 3 γενιές χρυσοχόων. Ὁ Νικόλαος Σπιθάκης, ὁ καλλιτέχνης τοῦ χρυσοῦ ἐνδύματος τῆς Μυρτιδιώτισσας, ἔζησε στή γειτονιά τοῦ Θεολόγου καί τά μέλη τῆς οἰκογενείας του, πιθανόν καί ὁ ἴδιος, εἶναι θαμμένοι ἐκεῖ.

Ἐπίσης ἀπό τό 1844 μέχρι τήν Ἑνωσιή στό Θεολόγο ὑπηρετοῦν ὡς Ἐφημέριοι Ἱερεῖς ξένοι πρὸς τήν οἰκογένεια τῶν κτητόρων, ὅπως ὁ Ἱερομόναχος Μακάριος Καλλιγέρος, ὁ Ἱερομόναχος Διονύσιος Χάρος, ὁ παπα-Σταυριανός Λεβούνης, ὁ παπα-Παῖσιος Χαρατζᾶς, ὁ Ἱερομόναχος Μακάριος Λογοθέτης, ὁ παπα-Νικόλαος Κοντολέων, ὁ Ἱερομόναχος Δαμιανός Μεγαλοκονόμος-Μεταξᾶς καί ὁ Ἱερομόναχος Γεράσιμος Ποτήρης. Τά σωζόμενα ληξιαρχικά βιβλία τοῦ Ναοῦ ἀρχίζουσι τό 1662 καί τελειώνουσι τό 1858.

Τελευταῖοι Ἐφημέριοι τοῦ Ναοῦ μέχρι τήν περίοδο τοῦ μεσοπολέμου ὑπηρετήσαν ὁ παπα-Ἀνδρέας Καντιώτος καί ὁ Πρωτοσύγκελλος Νίκανδρος Πετρόχειλος, οἱ ὁποῖοι ἱερουροῦσαν κάθε 15 ἡμέρες ἐκ περιτροπῆς

μέ τον Ναό του Σωτήρος στά Σφακιανά. Ἐπί τούς τελευταίους ἐπιτρόπους του Ναού ἦταν ὁ Ἰωάννης Βαρυπάτης. Μέ τήν παρελευση τῶν χρόνων ἐμφανίζονται συνιδιοκτῆτες στήν ἐκκλησία μαζί μέ τήν οἰκογένεια Φατσέα, οἱ οἰκογένειες Παπαδοπούλου καί Καλλιγέρου. Αὐτό μπορεῖ νά προέκυψε εἴτε ἐκ θηλυγονίας, εἴτε ὅπως συνέβαινε ἐνίοτε, οἱ κτήτορες μπορεῖ νά παρεχώρησαν ἕνα μερτικό τῆς Ἐκκλησίας σέ μία ἄλλη οἰκογένεια.

Ἐπί τόν Ναός εἶναι μονόχωρος καμαροσκέπαστος μέ ὠραῖο πώρινο τρίλοβο κωδωνοστάσιο πάνω ἀπό τήν εἴσοδο στή νότια πλευρά, μέ γυναικωνίτη στό πίσω μέρος πού χωρίζεται ἀπό τόν κυρίως Ναό μέ ξύλινα καφασωτά. Μία ἐσωτερική ξύλινη σκάλα ὁδηγεῖ στό ξύλινο πατάρι, χῶρο τῶν γυναικῶν. Στό πέρασμα τῶν χρόνων ἔγιναν ἀνακαινίσεις καί ἐπεμβάσεις στό Ναό. Ἡ στέγη, ὅπως καί σέ ἄλλους Ναούς στά Κύθηρα, ἔγινε μέ κεραμίδια. Τό δάπεδο στρώθηκε μέ τά πασίγνωστα πλακάκια του ἐργοστασίου μωσαϊκῶν πλακῶν του Κυθηρίου Δηλαβέρη, τά ὁποῖα ἔγιναν μόδα στά Κύθηρα στίς ἀρχές του 20οῦ αἰ. καί χρησιμοποιήθηκαν κατά κόρον σέ κοσμικούς καί λατρευτικούς χώρους. Σήμερα ὁ Ναός εἶναι παρεκκλήσιο του Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἐσταυρωμένου Χώρας.

Ὁ Ναός τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

Μονόχωρος, καμαροσκέπαστος Ναός με μικρό δίλοβο κωδωνοστάσιο πάνω ἀπὸ τὴν εἴσοδο στὴ νότια πλευρά, χτίστηκε περὶ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰ. σὲ οἰκόπεδο τῶν ἀδελφῶν Ἰωάννη καὶ Γεωργίου Στάη ποτέ Θεοδώρου μέ ἔξοδα τῶν ἰδίων ἀδελφῶν. Τό 1759 ἀναφέρεται ὡς νοικοκύρης ὁ ἱερομόναχος παπα-Τζώρτζης Στάης ποτέ ἀφέντη Θεοδωρῆ, ὁ

όποιος μέ τή διαθήκη του τό 1792 κληροδο-
τεῖ τόν Ναό στά ἀνίψια του ἀπό τήν οἰκογέν-
εια Στάη μέ χρέος νά βάνουν ἱερέα νά ἱε-
ρουργεῖ κάθε Κυριακή καί μεγάλες ἑορτές.
Παραγγέλνει νά ἐνταφιασθεῖ στό καμάρι
πού κατασκευάστηκε ἀπέξω ἀπό τήν ἐκκλη-
σία καί ἀφήνει στούς κληρονόμους του τό
ὑποστατικό του καί τά σπίτια του μέ ὑπο-
χρέωση νά συντηροῦν καί νά φωτολογοῦν
τήν ἐκκλησία.

Σήμερα αὐτή ἡ Σταγιάνικη ἐκκλησία εἶναι
παρεκκλήσι τοῦ Ἐσταυρωμένου καί κάθε
χρόνο τελεῖται πανηγυρικῶς ὁ ἔσπερινός
τῶν 3 Ἱεραρχῶν. Στό προαύλιο τοῦ Ναοῦ
εἶναι ὁ τάφος τοῦ διαπρεποῦς ἀρχαιολόγου
ἀπό τήν οἰκογένεια τῶν κτητόρων Βαλερίου
Στάη.

Ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Λομπάρδου

Βρίσκεται στήν τοποθεσία Χαλεπάκι,
ἀπέξω ἀπό τό Κλειστό Βοῦργο. Ἦταν ἡ πα-
λιά Ἐπισκοπική Ἐκκλησία τῶν Κυθήρων
πρίν τόν Ἐσταυρωμένο καί μαρτυρεῖται σέ
νοταριακό ἔγγραφο τοῦ 1564 ὡς ἅγιος Γε-
ώργιος τῆς Πιάτζας. Σέ διαθήκη τοῦ 1680
ἀναφέρεται ὡς πρώτην ἐπισκοπή.

Ἐκείνη ἀπό τίς σωζόμενες ἀρχεδιακές μαρτυρίες

φαίνεται ότι ὁ Ναός ἦταν *jus publico*, δηλ. ἀνήκε στή Γαληνοτάτη καί τόν ἐκμεταλλεύονταν ὁ Βενετός Προνοητής ἢ ἀξιωματοῦχοι τοῦ Βενετικοῦ δημοσίου, πού τόν ἐνοικίαζαν στόν ἐκάστοτε ἐνδιαφερόμενο Ἱερέα πλειοδότη μαζί μέ τά συνεχόμενα σπίτια καί τά ὑποστατικά του. Ὁ Ἱερέας ἀνελάμβανε νά ἐφημερεύει, νά φωτολογεῖ τό Ναό καί νά περιποιεῖται τά ὑποστατικά του.

Ὁ Ἐπίσκοπος Κυθήρων Ἀθανάσιος Βαλεριανός (1630-1637), μετέπειτα Μητροπολίτης Φιλαδελφείας στή Βενετία, στή διαθήκη του τό 1656 ἀναφέρει ὅτι ἡ Γαληνοτάτη Δημοκρατία τοῦ εἶχε παραχωρήσει δικαιώματα στόν ἅγιο Γιώργη μέ ὅλα του τά ἐξαρτήματα. Ἡ παραχώρηση ἐγίνε ἀπό τήν ἐκλαμπροτάτη κυρία Μαλιπιέρα, σύζυγο τοῦ ἐκλαμπροτάτου κυρίου Ἀλεβίζε Λομπάρδο. Προφανῶς ἀπό τό ὄνομα τῶν Βενετῶν Λομπάρδων, στή δικαιοσύνη τῶν ὁποίων ἀνήκε κάποτε ὁ Ναός, προῆλθε καί ἡ προσωνυμία τοῦ Ναοῦ. Ἐξ ἄλλου σέ διαθήκη τοῦ 1698 ἀναφέρεται «ὁ ναός τοῦ μεγαλομάρτιρος Γεοργίου τόν ἱψυλότατον Λομπάρδω, ἀπού ἴτανε ἐπισκοπή». Ὁ Βαλεριανός μέ τή διαθήκη του ἀφήνει τόν Ναό στόν ἀνιψιό του διάκονο Νεόφυτο.

Τό 1697 ὁ ἀφέντης Νικολάκης Σαλαμών, πρόγονος τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητή, ἀρχηγός τῆς πολιτοφυλακῆς στά Κύθηρα, παραδίδει

τόν Ναό για 3 χρόνια μέ λιβέλο στόν Πρωτοσύγκελλο Βενέρη, ό όποϊος πλήρωσε ένοίκιο δουκάτα 36. Τό 1717 τόν Ναό έξουσιάζει ό Βενετός Προνοητής Άντώνιος Νάνης.

Κατά τό 1722 Έφημέριος του Ναου ήταν ό Ίερομόναχος Ίωαννίκιος Τάντολος, ό όποϊος άνανεώνει τήν άφιτάντζα του (ένοικίαση) πλειοδοτώντας. Ό Τζουάννες Καλούτσης ένεργών ώς πληρεξούσιος έκπρόσωπος του Βενετου Καντζηλιέρη, ό όποϊος ένεργοϋσε για λογαριασμό του Άντωνίου Νάνη, συμφώνησε μέ τόν παπα-Τάντολο, ό

όποϊος πήρε τελικά τήν Έκκλησία, «ώς πρώην άφιτουάλες (ένοικιαστής) καί περισσευτής (πλειοδότης) τής αφιτάντζας» για 5 χρόνια μέ ένοίκιο 10 ρεάλια τό χρόνο, ή 3 χρυσά τσικίνια καί ένα άσημένιο δουκάτο. Τό

1744 ἐφημερεύει ὁ πανοσιώτατος Ἱερομόναχος Γεράσιμος Βασμοῦλος.

Τό 1760 ὁ πανιερώτατος Δωρόθεος, Ἱερομόναχος Βασμοῦλος, μετέπειτα Ἐπίσκοπος, διαδέχεται τό θεῖο του, παπα-Γεράσιμο Βασμοῦλο καί παραλαμβάνει τήν κυβέρνησι καί τή φροντίδα τοῦ Ναοῦ. Ὁ Δωρόθεος ἐπέδειξε ἀξιοθαύμαστο ζήλο γιά τόν εὐπρεπισμό τοῦ Ναοῦ συνεχίζοντας τό ἔργο τοῦ Γε-

ρασίμου. Πληρώνει μαστόρους καί περτεϊχίζει τόν Ναό, ἐξωραίζει τό σπίτι καί τά κελιά τοῦ ἁγίου, διαθέτει ἀσήμι καί πληρώνει τό χρυσοχόο μαστρο Βεντούρα Ρεξομάντη γιά τίς ἀσημένιες κορόνες στίς δεσποτικές εἰκόνες, διαθέτει βαρύτιμα ὑφάσματα καί πληρώνει τό ράφτη μαστρο Σταυράκη γιά ἄμφια καί καλύμματα, πληρώνει τό μαραγκό μαστρο Γιάννη Ροδίτη γιά τίς ξυλουργικές

ἐργασίες, φροντίζει γιά τήν ἀκίνητη περιουσία τοῦ Ναοῦ καί γενικά ἀνέδειξε τό μνημεῖο καί τόν περιβάλλοντα χῶρο. Γιά νά πάρει τήν ἄδεια νά φυτέψει ἕνα χωράφι τοῦ Ναοῦ ἔδωσε κατά τή συνήθεια ἕνα τσεκίни χρυσό στον Προβλεπτή καί ἕνα δουκάτο στον καντζηλιέρη του. Ἄργότερα ὁ Δωρόθεος ἔφυγε ἀπό τά Κύθηρα καί ἔγινε Ἀρχιερέας, ἄγνωστο ποῦ, ἀφήνοντας γενικό ἐπίτροπό του γιά τή φροντίδα τοῦ Ναοῦ τόν Τζαννέτο Δαρμάρο. Τό 1807 ὁ Δωρόθεος ἔχει ἤδη πεθάνει καί ὁ Δαρμάρος ἐξακολουθεῖ νά ἐνεργεῖ ὡς πληρεξούσιος «*τοῦ πανιερωτάτου αὐθεντός δεσπότης ποτέ Δωροθέου Βασιμούλου*». Τό 1848 τά παιδιά τοῦ Τζαννέτου Γεώργιος, Ἀντώνιος καί Νικόλαος μετεβίβασαν τόν Ναό στον ἱερομόναχο Κύριλλο Κεντρωτῆ ποτέ ἱερέως Μηνᾶ, ὁ ὁποῖος εἶχε μορφωθεῖ

στήν Ἴόνιο Ἀκαδημία καί διετέλεσε ἡγούμενος στόν ἅγιο Ἰωάννη στόν Ἐγκρεμό.

Ἦ Ἁός εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, μέ εἴσοδο ἀπό τή νότια πλευρά, πάνω ἀπό τήν ὁποία ὑπάρχει πώρινο δίλοβο καμπαναριό.

Ἦ Ἁός τῆς Ἀγίας Βαρθάρας

Ἦ Ἁός βρῖσκειται «ἀπέξωθεν τοῦ Κλειστοῦ Βούργου» καί ἀνήκε στήν ἐξελληνισμένη οἰκογένεια Δουκατάρη, ἡ ὁποία εἶναι συνέχεια τῆς οἰκογένειας Ὅρσῖνι, παλαιᾶς καί ἐπιφανοῦς οἰκογένειας τῆς Ρώμης. Μαρτυρεῖται σέ νοταριακό ἔγγραφο τοῦ 1564. Τό πρῶτο τέταρτο τοῦ 18ου αἰ. ὡς νοικοκύρης

τοῦ Ναοῦ ἀναφέρεται ὁ παπα-Δημήτρης Δουκατάρης τοῦ Τζώρτζη.

Στή διαθήκη του ὁ Οἰκονόμος Ἰωαννίκιος Σανιάνος τό 1760 ἀναφέρει ὅτι ὁ ἴδιος τόν ἀνακαίνισε ἐκ βάρων γῆς καί ζητεῖ νά ἐνταφιασθεῖ στό προαύλιο τοῦ Ναοῦ. Ὁ Να-

ός εἶναι μικρῶν διαστάσεων, μονόχωρος, καμαροσκέπαστος μέ μικρό πώρινο δίλοβο καμπαναριό πάνω ἀπό τήν εἴσοδο στή νότια πλευρά. Τά τελευταῖα χρόνια εἶχε ὑποστῆ μεγάλες ζημιές καί ἀνακαινίστηκε ἀπό τήν 1η Ε.Β.Α.

Ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου

Ὁ Ναός εἶναι μικρῶν διαστάσεων, μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, περιτριγυρισμένος ἀπό κτίσματα πού τόν καθιστοῦν ἀθέατο. Βρίσκεται *«ἀπέξωθεν τοῦ Κλειστοῦ»*

Βούργου» και ανήκε ὅπως καί ἡ γειτονική ἁγία Βαρθάρα στήν οἰκογένεια Δουκατάρη. Τό 18ο αἰ. ὁ παπα-Δημήτριος Δουκατάρης ἐχάρισε τήν Ἐκκλησία μέ ὅλα τά ὑποστατικά καί τά σκεύη (βιβλία, ἄμφια, δισκοπότηρα ἀσημένια, σταυρό ἀσημένιο κ.τ.λ.) στόν Ἰωάννη ἀναγνώστη Δαρμάρο, πού παντρεύτηκε τήν ψυχοκόρη του. Τό 1832 ἀνήκει στό Ζαχαρία Μαυρομάτη.

Ὁ Ναός τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας

Βρίσκεται στήν εἴσοδο τῆς Χώρας ἀπό τήν πλευρά τοῦ Καψαλίου στό κτῆμα τῆς οἰκογενείας Παστοῦ καί ἀναφέρεται τό 1699 στή διαθήκη τοῦ ἱερέως Εὐστρατίου Ἁραουσεῦ. Ὁ Ναός ἦταν μετόχι τοῦ ἁγίου Γεωρ-

γίου τῶν Καλουτσιάνων στό Κλειστό Βοῦργο. Στό Ναό αὐτό ἱερουργοῦσε μία μεγάλη ἐκκλησιαστική μορφή τοῦ 18ου αἰ. ὁ διαπρεπής λόγιος, ἐκκλησιάρχης, Νεόφυτος Καλούτσης. Μονόχωρος, καμαροσκέπα-

στος, μέ κεραμίδια, μέ μικρό μονόλοβο καμπαναριό πάνω από τήν είσοδο στή νότια πλευρά.

‘Ο Ναός τοῦ ‘Αγίου Διονυσίου Αἰγίνης

Εἶναι ὁ κοιμητηριακός Ναός στό ὀρθόδοξο κοιμητήριο, δίπλα ἀπό τό κοιμητήριο τοῦ ἁγίου Μηνᾶ τῶν καθολικῶν, τό ὁποῖο ἀργότερα χρησιμοποιήθηκε ἀπό τούς Ἰσχυροπούλους. Ὁ Ναός χτίστηκε κατά τό τέλος τοῦ 19ου αἰ., τό 1896, ἐπί δημαρχίας τοῦ Δημάρχου Μι-

χαήλ Νικηφοράκη, όταν ιδρύθηκε τό δημοτικό κοιμητήριο τῆς Χώρας. Εἶναι μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, μέ κεραμίδια καί μικρό πώρινο καμπαναριό στή νότια πλευρά, πάνω ἀπό τήν εἴσοδο. Γιορτάζει στίς 17 Δεκεμβρίου.

Ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ στά Πηγάδια

Ἐπί Βενετοκρατίας κάτω ἀπό τό Κάστρο κοντά στά πηγάδια, ἀπό ὅπου ὑδρευόταν ἡ Χώρα, ιδρύθηκε Φράγκικο μοναστήρι, ὁ Ναός τοῦ ὁποίου καθιερώθηκε στόν ἅγιο Μαρτίνο (San Martino) Γιά τούς ὀρθοδόξους εἶναι ὁ ἅγιος Μηνᾶς. Στό προαύλιο λειτουργοῦσε τό κοιμητήριο τῶν καθολικῶν. Ἡ παλαιότερη ἀρχειακή μαρτυρία προέρχεται

ἀπό ἓνα συμβόλαιο τοῦ 1563, ὅπου μία γυναῖκα ζητεῖ νά ἐνταφιασθεῖ στόν ἅγιο Μηνᾶ στά Πηγάδια. Ἡ Μονή λειτούργησε σάν νοσοκομειακός ξενώνας. Σέ πολλά ἐνοριακά κατάστιχα τῶν ναῶν τῆς Χώρας ἀναφέρεται «ὁ πατέρας τοῦ ἁγίου Μηνᾶ», ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ καθολικός ἡγούμενος. Τό 1635 ἀναφέρεται ὁ ρεβερέντο (αἰδεσιμώτατος) φρα Βιτζέντζος Μουδάτσος, κουράτος (ἐφημέριος) καί προΐσεντέντες τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, κουμεσάριος (πληρεξούσιος ἐπίτροπος) δέ τοῦ μοναστηρίου ὁ Μανέας Καλούτσης.

Τό 1650 ἀναφέρεται «ὁ εὐλαβέστατος φρα Ἄγγελος Μπαντής, βαρδιᾶνος τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Μηνᾶ» ὁ ὁποῖος δίνει κολληγία τά χωράφια τοῦ ἁγίου Μηνᾶ εἰς τήν Ἀκονόπετρα, εἰς τά πωροκοπεῖα. Τό

1735 αναφέρεται «ὁ πατέρας Νικολός Ντεμέτζο, βαρδιᾶνος τοῦ ἁγίου Μηνᾶ» καί ὁ Νικολός Λαζαρέτος προκουραδόρος (ἐπίτροπος) τοῦ ἁγίου Μηνᾶ. Τό 1736 προεστός τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Μηνᾶ τῶν Λατίνων ἦταν «ὁ πανοσιώτατος ἀφέντης πατέρας Ἰαγγελοσ Μπόν». Ὁ Ναός εἶχε 3 ἀλτάρια, τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, τοῦ ἁγίου Ἰαντωνίου καί τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Κατά τήν περίοδο τῆς Ἰαγγλικῆς προστασίας ὁ ἅγιος Μηνᾶς λειτούργησε σάν Ἰαγγλικανική ἐκκλησία καί στό κοιμητήριο θάβονταν οἱ Ἰαγγλοι. Γύρω στά κελλιὰ τῆς μονῆς στεγάστηκε τό δευτερεῦον σχολεῖο ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, καθώς καί ἡ Βιτζαμάνειος Σχολή. Οἱ ἐπιτύμβιες πλάκες τοῦ Ἰαγγλικοῦ κοιμητηρίου σήμερα βρισκονται στό ἀρχαιολογικό μουσεῖο Κυθήρων, τά δε ὁστᾶ μετεφέρθησαν σέ κοινό τάφο δίπλα στό κοιμητήριο τῶν ὀρθοδόξων.

Ὁ Ναός, ἐρειπωμένος σήμερα πλέον, ἦταν μονόχωρος, καμαροσκέπαστος, μέ τροῦλο πάνω ἀπό τό ἅγιο βῆμα, μέ εἴσοδο ἀπό τήν δυτική πλευρά καί μικρό μονόλοβο καμπαναριό στή βόρεια πλευρά.

ΠΗΓΕΣ:

Ἄρχεϊο Ἱερῶς Μητροπόλεως Κυθήρων.

Γ.Α.Κ. Τοπικό Ἄρχεϊο Κυθήρων (Νοταριακό Ἄρχεϊο, Ληξιαρχικό Ἄρχεϊο, Λυτές διαθήκες).

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014

1	Τ	† ΠΕΡΙΤΟΜΗ Ι.ΧΡΙΣΤΟΥ, Βασιλείου του Μεγάλου
2	Π	Σιλβέστρου Ρώμης, Θεαγένους ιερομ., Σεραφείμ Σάρωφ
3	Π	Μαλαχίου του προφήτου, Γορδίου μάρτ., Θωμαΐδος μ. εκ Λέσβου
4	Σ	Σύναξις των 70 Ἀποστόλων, Θεοκτίστου μάρτυρος
5	Κ	† ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ , Θεοπέμπτου, Θεωνᾶ, Συγκλητικῆς
6	Δ	† ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
7	Τ	† Ἡ Σύναξις Ἰωάννου του Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ
8	Τ	Γεωργίου Χοζεβίτου, Δομνίκης, Κύρου, Παρθένας
9	Π	Πολυεύκτου μάρτυρος, Εὐστρατίου ὁσίου
10	Π	† Γρηγορίου Νύσσης, Δομετιανοῦ, Μαρκιανοῦ
11	Σ	† Θεοδοσίου του Κοινοβιάρχου, Ἀγαπίου ὁσίου
12	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ , Ταπιανῆς, Εὐθασίας, Μερτίου, Πέτρου
13	Δ	Ἐρμούλου, Στρατονίκου μ., Μαξίμου καυσοκαλυβίτου
14	Τ	Ἀγνῆς μάρτυρος, Τῶν ἐν Σινᾷ ἀναιρεθέντων Ἀββάδων
15	Τ	Παύλου του Θηβαίου, Ἰωάννου Καλυβίτου ὁσίου
16	Π	Προσκύνησις ἀλύσεως ἀπ. Πέτρου, Πευσίππου
17	Π	† Ἀντωνίου του Μεγάλου, Γεωργίου ἐν Ἰωαννίνοις
18	Σ	† Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Πατρ. Ἀλεξανδρείας
19	Κ	† ΙΒ΄ ΛΟΥΚΑ (10 ΛΕΠΡΩΝ) , Μάρκου Εὐγενικοῦ
20	Δ	† Εὐθυμίου του Μεγάλου, Ζαχαρίου Ἄρτης νεομ.
21	Τ	Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Νεοφύτου, Εὐγενίου μάρτυρος
22	Τ	† Τιμοθέου ἀποστόλου, Ἀναστασίου του Πέρσου
23	Π	Κλήμεντος, Ἀγαθαγγέλου, Διονυσίου ὁσ. του ἐν Ὀλύμπω
24	Π	Ξένης ὁσίας, Νεοφύτου Ἐγκλείστου, Βαβύλα ιερομ.
25	Σ	† Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου ΚΠόλεως του Θεολόγου
26	Κ	† ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ (ΖΑΚΧΑΙΟΥ) , Σύν. ἁγίας οἰκ. Γρηγ. Θεολόγου
27	Δ	Ἀνακομιδῆ λειψ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Κλήμεντος
28	Τ	Ἐφραίμ του Σύρου, Παλλαδίου καὶ Ἰακώβου ὁσίων
29	Τ	Ἀνακομιδῆ ἰ. λειψάνου Ἰγνατίου Θεοφόρου
30	Π	† Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, εὐρεσις εἰκόνας Τήνου
31	Π	Κύρου καὶ Ἰωάννου Ἀναργύρων, Ἀρσενίου ὁσ. του ἐν Πάρῳ

«Ἁγίων πανάρετοι ἀριστεῖς, Γρηγόριε Νόννα καὶ Καισάριε ἱερέ, σύν τῷ Γρηγορίῳ, τῷ πάνυ Θεολόγῳ, καὶ θεῖα Γοργονία, κόσμον φρουρήσατε».

† ΚΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2014

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Κολ. β' 8-12	Λουκ. β' 20-21, 40-52	Περιτομή Χριστοῦ
5	Β' Τιμ. δ' 5-8	Μάρκ. α' 1-8	γ' / ΣΤ'
6	Τίτ. β' 11-14, γ' 4-7	Ματθ. γ' 13-17	Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια
12	Ἐφεσ. δ' 7-13	Ματθ. δ' 12-17	δ' / Ζ'
19	Κολ. γ' 4-11	Λουκ. ιζ' 12-19	πλ. α' / Η'
26	Α' Τιμ. δ' 9-15	Λουκ. ιθ' 1-10	πλ. β' / Θ'
30	Ἐβρ. ιγ' 7-16	Ματθ. ε' 14-19	Τριῶν Ἱεραρχῶν

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2014

1	Σ	Τρύφωνος μάρτυρος, Περπετούας, Ἀναστασίου νεομάρτ.
2	Κ	† Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
3	Δ	Συμεών Θεοδ., Ἰσίδωρου Πηλουσιώτου, Νικολάου ὁμολογητοῦ
4	Τ	Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, Νικολάου ὁμολογητοῦ
5	Τ	Ἀγάθης μάρτ., Θεοδοσίου τοῦ ἐν Σκοπέλῳ
6	Π	Βουκόλου ἐπισκ. Σμύρνης, Φωτίου πατρ. ΚΠόλεως
7	Π	Παρθενίου Λαμψάκου, Λουκά ὁσίου ἐν Στεϊρίῳ
8	Σ	Ζαχαρίου προφήτου, Θεοδώρου Στρατηλάτου
9	Κ	† ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ (ἀρχὴ Τριωδίου)
10	Δ	† Χαραλάμπους ἱερομ. , Ἀναστασίου, Ζήνωνος
11	Τ	† Βλασίου ἱερομάρτυρος , Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης
12	Τ	Μελετίου Ἀντιοχείας, Ἀντωνίου πατρ. ΚΠόλεως
13	Π	Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης ἀπ., Μαρτινιανοῦ ὁσίου
14	Π	Αὐξεντίου, Μάρωνος ὁσ., Γεωργίου Μυτιλήνης
15	Σ	Ὀνησίμου ἀπ., Εὐσεβίου ὁσίου, Ἀνθίμου ἐν Χίῳ
16	Κ	† ΙΖ΄ ΛΟΥΚΑ (ΑΣΩΤΟΥ) , Παμφίλου μάρτυρος
17	Δ	Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος, Μαρκιανοῦ καὶ Πουλχερίας
18	Τ	Λέοντος πάπα Ρώμης, Ἀγαπητοῦ ὁμολογητοῦ
19	Τ	† Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας , Φιλήμονος καὶ Ἀπφίας ἀπ.
20	Π	Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης, Ἀγάθωνος πάπα Ρώμης
21	Π	Τιμοθέου ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου Ἀντιοχείας
22	Σ	† Ψυχοσάββατον , Τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου μαρτύρων
23	Κ	† ΑΠΟΚΡΕΩ , Πολυκάρπου Σμύρνης, Γοργονίας ὁσ.
24	Δ	† Α΄ καὶ Β΄ εὗρεσις τιμ. κεφαλῆς Προδρόμου
25	Τ	Ταρασίου πατρ. ΚΠόλεως, Ρηγίνου ἐπισκ. Σκοπέλου
26	Τ	Φωτεινῆς Σαμαρείτιδος, Πορφυρίου ἐπισκ. Γάζης
27	Π	Προκοπίου Δεκαπολίτου, Στεφάνου, Γελασίου
28	Π	Βασιλείου ὁμολ., Κυράννης τῆς ἐν Θεσ/νίκη, Προτερίου

«Ἡλίου τῆς δόξης τοῦ νοητοῦ, τῆς Δικαιοσύνης, ἀπαστράψαντος τοῖς ἐν γῆ, τοῦ πάντων Δεσπότου, Κυρίου καὶ Σωτῆρος, Μήτηρ ὑπάρχεις ὄντως, ἡ Παμμακάριστος».

† ΚΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Ἐβρ. ζ' 7-17	Λουκ. β' 22-40	βαρύς / -
9	Β' Τιμ. γ' 10-15	Λουκ. ιη' 10-14	πλ. δ' / ΙΑ'
16	Α' Κορ. στ' 12-20	Λουκ. ιε' 11-32	α' / Α'
23	Α' Κορ. η' 8-θ' 2	Ματθ. κε' 31-46	β' / Β'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα (τοῦ Ἱ. Ναοῦ) τοῦ Ἁλίμου

ΜΑΡΤΙΟΣ 2014

1	Σ	Εὐδοκίας ὀσιομ. Παρασκευᾶ νεομ. Τραπεζ., Μαρκέλλου
2	Κ	† ΤΥΡΙΝΗΣ , Νικολάου Πλανᾶ, Ἑσυχίου καὶ Εὐθαλίας μ.
3	Δ	† ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ , Εὐτροπίου, Κλεονίκου, μ.
4	Τ	Γερασίμου τοῦ Ἰορδανίτου, Παύλου καὶ Ἰουλιανῆς μ.
5	Τ	Μάρκου ὁσ. Ἀθηναίου, Κόνωνος ὀσιομ., Ἀρχελάου
6	Π	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μ., Εὐρεσις Τιμίου Σταυροῦ
7	Π	† Α΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Εὐγενίου, Λαυρεντίου ὀσίων, Ἐφραίμ
8	Σ	† Θαῦμα κολλύβων Ἀγ. Θεοδώρου , Θεοφυλάκτου Νικομ.
9	Κ	† Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ὁρθοδοξίας), Ἀγίων 40 Μαρτύρων
10	Δ	Ἀναστασίας Πατρικίας, Κοδράτου ἐν Κορίνθῳ
11	Τ	Σωφρονίου Ἱεροσ., Θεοδώρας βασιλ. τῆς ἐν Ἄρτη
12	Τ	Θεοφάνους ὁσ. ὁμολ., Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου
13	Π	Νικηφόρου ΚΠόλεως, Πουπλίου Ἀθηνῶν ἱερομ.
14	Π	† Β΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Βενεδίκτου ὁσ., Εὐσχήμονος Λαμφάκου
15	Σ	Ἀγαπίου μάρτ., Ἀριστοβούλου ἀποστ., Μανουὴλ νεομάρτ.
16	Κ	† Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Γρηγορίου Παλαμᾶ) , Ρωμανοῦ μ.
17	Δ	† Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ , Θεοσθηρίκτου ὁμ.
18	Τ	Κυρίλλου πατρ. Ἱεροσολύμων, Τροφίμου, Εὐκαρπίωνος
19	Τ	Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μάρτ., Δημητρίου Τορναρᾶ νεομ.
20	Π	Τῶν ἐν Ἀγ. Σάββα ἀναιρεθέντων, Νικίττα ὁμολ.
21	Π	† Γ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Ἰακώβου ὁμολ., Θωμᾶ πατρ. ΚΠόλεως
22	Σ	Καλλινίκης μάρτυρος, Βασιλείου Ἀγκύρας ἱερομ.
23	Κ	† Γ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Σταυροπροσκυνήσεως) , Νίκωνος ὀσίου
24	Δ	Ἀρτέμωνος, Ζαχαρίου, Παρθενίου ΚΠόλεως
25	Τ	† ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Ἐθνική Ἑορτή)
26	Τ	Σύναξις Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, Τῶν ἐν Γοθθία 26 μαρτύρων
27	Π	Ματρώνης, Φιλητοῦ καὶ Λυδίας μαρτύρων
28	Π	† Δ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ , Ἰλαρίωνος ὀσίου, Ἡρωδίωνος ἀποστ.
29	Σ	Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίων, Ἰωνᾶ, Βαραχησίου
30	Κ	† Δ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ἰωάννου τῆς Κλίμακος) , Εὐβούλης μ.
31	Δ	Ὑπατίου καὶ Ἀκακίου ἱερομαρτύρων

« ὦ Μητὲρ τοῦ Λόγου καὶ Λυτρωτοῦ, σὴν χάριν αἰτοῦμεν, ἐκ καρδίας τε καὶ ψυχῆς, μετανοίαν δοῦναι, σοῖς δούλοις ἀναξίοις, οἰνοποσίας πάθους, σύ ἀπαλλάττουσα». † ΚΣ

ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Ρωμ. ιγ' 11-ιδ' 4	Ματθ. στ' 14-21	γ' / Γ'
9	Ἐβρ. ιβ' 1-10	Ἰωάν. α' 44-52	δ' / Δ'
16	Ἐβρ. α' 10 - β' 3	Μάρκ. β' 1-12	πλ. α' / Ε'
23	Ἐβρ. δ' 14 - ε' 6	Μάρκ. η' 34 - θ' 1	πλ. β' / ΣΤ'
25	Ἐβρ. β' 11-18	Λουκ. α' 24-38	Εὐαγγελισμὸς Θεοτόκου
30	Ἐβρ. στ' 13-20	Μάρκ. θ' 17-31	βαρὺς / Ζ'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2014

1	Τ	Μαρίας Αιγυπτίας, Γερωντίου καί Βασιλείδου μ.
2	Τ	† Ο ΜΕΓΑΣ ΚΑΝΩΝ , Τίτου όσ., Θεοδώρας Παρθενομ.
3	Π	Ίωσήφ ύμνογράφου, Νικήτα όμολογητοϋ
4	Π	† ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ , Ζωσιμᾶ όσιου, Γεωργίου τοϋ εν Μαλεῶ
5	Σ	Κλαυδίου, Νικηφόρου μάρτ., Διοδώρου μάρτ.
6	Κ	† Ε΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μαρίας τῆς Αιγυπτίας) , Εϋτυχίου ΚΠόλεως
7	Δ	Καλλιοπίου, Ρουφίνου καί Ἀκυλίνης μαρτύρων
8	Τ	Ἡρωδίωνος, Ἀγάβου, Ρούφου, Ἐρμού εκ τῶν Ο΄ άπ.
9	Τ	Εϋψυχίου μάρτ., Βαδίου ιερομάρτυρος
10	Π	Γρηγορίου Ε΄ ΚΠόλεως, Τερεντίου μάρτυρος
11	Π	Ἀντύπα ἐπισκόπου Περγάμου, Τρυφαινῆς όσίας
12	Σ	† Τοῦ Λαζάρου , Ἀνθούσης όσ., Ἀκακίου καυσοκαλυβίτου
13	Κ	† ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ , Μαρτίνου Ρώμης, Θεοδοσίου & Ζώλου μ.
14	Δ	† Μεγάλη Δευτέρα , Ίωσήφ Παγκάλου, Θωμαΐδος μ.
15	Τ	† Μεγάλη Τρίτη , Τῶν δέκα Παρθένων, Λεωνίδου ἐπ. Ἀθηνῶν
16	Τ	† Μεγάλη Τετάρτη , Τῆς ἀλειψάσης τόν Κύριον πόρνης γυναικός
17	Π	† Μεγάλη Πέμπτη , Ὁ Μυστικός Δείπνος, Συμεών ἐπ.
18	Π	† Μεγάλη Παρασκευή , Τά Ἅγια Πάθη τοῦ Κυρίου
19	Σ	† Μεγά Σάββατον , Ἡ εἰς Ἄδου Κάθοδος τοῦ Κυρίου
20	Κ	† ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ , Ἀνάστασις τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ
21	Δ	† Δευτέρα Διακαινησίμου , Ἰανουαρίου ιερομάρτ.
22	Τ	† Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης , Ναθαναήλ μάρτ.
23	Τ	† Γεωργίου μεγαλομάρτυρος , Λαζάρου νεομ.
24	Π	Ἐλισάβετ όσ. θαυμ., Νικολάου νεομ. εν Μαγνησίᾳ
25	Π	† Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, Μάρκου Εϋαγγελιστοῦ
26	Σ	Βασιλέως Ἀμασειᾶς ιερομ., Γλαφύρας & Ἰούστας όσ.
27	Κ	† ΤΟΥ ΘΩΜΑ , Συμεών ἐπισκ. Ἱεροσολύμων ιερομ.
28	Δ	Τῶν εν Κυζίκῳ έννέα Μαρτύρων, Θεόγνιδος
29	Τ	Ἰάσονος καί Σωσιπάτρου άπ., Κερκύρας μάρτυρος
30	Τ	Ἰακώβου ἀποστόλου, Κλήμεντος όσιου, Ἀργυρῆς νεομ.

«Ἐκ νεκρῶν ἰδοῦσα τόν σόν Υἱόν, Ἄχραντε Παρθένε, Ἀναστάντα θεοπρεπῶς, Χαρᾶς ἀνεκφράστου, ἡ κτίσις ἐπληροῦτο, Αὐτόν δοξολογοῦσα, καί Σέ γεραίρουσα».

ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
6	Ἐβρ. θ' 11-14	Μάρκ. ι' 32-45	πλ. δ' / Η'
12	Ἐβρ. ιβ' 28-ιγ' 8	Ἰωάν. ια' 1-45	Λαζάρου
13	Φιλίπ. δ' 4-9	Ἰωάν. ιβ' 1-18	Βαίων
20	Πράξ. α' 1-8	Ἰωάν. α' 1-17	ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ
25	Α' Πέτρ. ε' 6-14	Ἰωάν. β' 12-22	Ζωοδόχου Πηγῆς
27	Πράξ. ε' 12-20	Ἰωάν. κ' 19-31	- / Α'

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

ΜΑΪΟΣ 2014

1	Π	Ἱερεμίου προφήτου, Εὐθυμίου ἐκ Δημητσάνης
2	Π	† Ἀνακ. λειψ. Μεγ. Ἀθανασίου , Ματρώνης Ρωσίδος
3	Σ	Τιμοθέου καὶ Μαύρας, Πέτρου ἐπισκόπου Ἄργους
4	Κ	† ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ , Νικηφόρου Ἀθ. Πελαγίας μ.
5	Δ	† Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος , Εὐθυμίου Μαδύτου
6	Τ	Ἰώβ δικαίου, Σεραφεῖμ ὀσίου ἐν ὄρει Δομβούς
7	Τ	Τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου Τιμίου Σταυροῦ, Ἀκακίου
8	Π	† Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου , Ἀρσενίου Μεγάλου
9	Π	Ἡσαΐου προφήτου, Χριστοφόρου μάρτ.
10	Σ	Σίμωνος ἀπ. Ζηλωτοῦ, Λαυρεντίου ὀσίου
11	Κ	† ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ , Μωκίου, Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἱσ.
12	Δ	† ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ , Ἐπιφανίου, Γερμανοῦ
13	Τ	Γλυκερίας μάρτυρος, Σεργίου ὁμολογητοῦ
14	Τ	† ΜΕΣΟΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ , Ἰσιδώρου ἐν Χίῳ, Θεράποντος ἱερ.
15	Π	† Ἀχιλλεῖου Λαρίσης , Παχωμίου ὀσίου τοῦ Μεγάλου
16	Π	Θεοδώρου ἡγιασμένου, Νικολάου Μετσόβου νεομ.
17	Σ	Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουνίας ἐκ τῶν 70, Ἀθανασίου Χριστ.
18	Κ	† ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ , Πέτρου, Διονυσίου
19	Δ	Πατρικίου, Μενάνδρου καὶ Πολυαίνου μαρτύρων
20	Τ	† Ἀνακ. Ἁγίου Νικολάου Μύρων , Θαλλελαίου, Λυδίας
21	Τ	† Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης ἰσαποστόλων
22	Π	Βασιλίσκου μάρτυρος, Δημητρίου & Παύλου νεομ.
23	Π	Μιχαήλ Συνάδων, Συνεσίου ἐπισκόπου Καρπασίας
24	Σ	Συμεών Θαυμαστορείτου, Μελετίου μάρτυρος
25	Κ	† ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ, Γ΄ εὔρ. τ. κεφαλῆς Ἰωάννου Προδρόμου
26	Δ	Κάρπου καὶ Ἀλφαίου ἐκ τῶν 70 ἀποστόλων
27	Τ	Ἐλλαδίου ἱερομάρτ., Ἰωάννου Ρώσου ὁμολογητοῦ
28	Τ	† ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ , Εὐτυχοῦς ἐπ., Μελιτινῆς
29	Π	† ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ , Θεοδοσίας μ., Ἄνων. μαρτ. ἀλώσεως
30	Π	Ἰσακίου ἡγουμ. Μ. Δαλμάτων, Ἐμμελείας μητρ. Μεγ. Βασιλείου
31	Σ	Ἐρμείου ἀποστόλου, Τῶν ἐν Ἀσκάλωνι μαρτύρων

«Θεόδωρον μέλψωμεν ἐκ ψυχῆς, Ὀσίων τό κλέος, καὶ Ἁγίων τήν καλλονήν, Κυθήρων Προστάτην, καὶ τῆς Κορώνης δόξαν, Μονεμβασίας στυλον, πιστῶν τό καύχημα».

ΜΑΪΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Πράξ. στ' 1-7	Μάρκ. ιε' 43-ιστ' 8	β' / Δ'
11	Πράξ. θ' 32-42	Ἰωάν. ε' 1-15	γ' / Ε'
18	Πράξ. ια' 19-30	Ἰωάν. δ' 5-42	δ' / Ζ'
21	Πράξ. κστ' 1,12-20	Ἰωάν. ι' 1-9	Ἁγ. Κωνσταντίνου & Ἐλένης
25	Β' Κορ. δ' 6-15	Ἰωάν. θ' 1-38	πλ. α' / Η'
29	Πράξ. α' 1-12	Λουκ. κδ' 36-53	Ἐναλήψεως

Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ ἐν Κυθήροις.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2014

1	Κ	† ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Α΄ ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ , Ίουστίνου φιλ.
2	Δ	Νικηφόρου πατρ. ΚΠόλεως Ἐράσμου ἱερομάρτυρος
3	Τ	Λουκιλιανοῦ μάρτυρος, Παύλης μάρτυρος
4	Τ	Μητροφάνους πατρ. ΚΠόλεως, Μαρίας καί Μάρθας
5	Π	Δωροθέου ἐπισκ. Τύρου, Νικάνδρου μάρτυρος
6	Π	Ἰλαρίωνος ὁσ., Ἀττάλου θαυματουργοῦ, Γελασίου μάρτ.
7	Σ	† Ψυχοσάββατον , Θεοδότου Ἀγκύρας, Ζηναΐδος μάρτ.
8	Κ	† ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ , Ἄν. λειψ. Θεοδώρου Στρατ.
9	Δ	† ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας
10	Τ	Ἀλεξάνδρου, Ἀντωνίνης μ., Θεοφάνους καί Πανσέμνης
11	Τ	† Βαρθολομαίου καί Βαρνάβα ἀπ., Λουκά Ἱατροῦ Ῥώσου
12	Π	Ὀνουφρίου ὁσ., Πέτρου ὁσίου ἐν Ἄθῳ
13	Π	Ἀκυλίνης, Διοδώρου μάρτ., Ἀντιπάτρου Βόστρων
14	Σ	Ἐλισσαίου προφ., Μεθοδίου ΚΠόλεως, Ίουστίνου Πόποβιτς
15	Κ	† ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ, Ἰερωνύμου ὁσ., Ἀμῶς προφ.
16	Δ	Τύχωνος ἐπ. Ἀμαθοῦντος, Αὐγουστίνου Ἰππῶνος
17	Τ	Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σαβέλ, Ἰσμαήλ μαρτύρων
18	Τ	Λεοντίου Αἰγίνης, Ὑπατίου, Θεοδοῦλου, Αἰθερίου
19	Π	Ἰούδα τοῦ Θαδδαίου, Παΐσιου ὁσίου τοῦ Μεγάλου
20	Π	Μεθοδίου ἐπισκ. Πατάρων, Νικολάου Καβάσιλα
21	Σ	Ἀφροδισίου μάρτ., Ἰουλιανοῦ μάρτ., Τερεντίου ἱερομάρτ.
22	Κ	† Β΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Εὐσεβίου ἐπισκ. Σαμοσάτων ἱερομ.
23	Δ	Ἀριστοκλέους μάρτ., Δημητρίου καί Ἀθανασίου μαρτ.
24	Τ	Γενέθλιον Προδρόμου , Ἀθανασίου ὁσ. Παρίου
25	Τ	Φεβρωνίας, Ὀρεντίου, Γεωργίου καί Προκοπίου
26	Π	Δαβίδ ὁσίου ἐν Θεσσαλονίκη, Ἰωάννου Γοθθίας
27	Π	Σαμψών ξενοδόχου, Ἰωάννας καί Μαρίας μυροφ.
28	Σ	Ἀνακομιδῆ λειψάνων Κύρου καί Ἰωάννου Ἀναργύρων
29	Κ	† Πέτρου καί Παύλου τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων
30	Δ	† Σύναξις τῶν Ἁγίων Ἐνδόξων 12 Ἀποστόλων

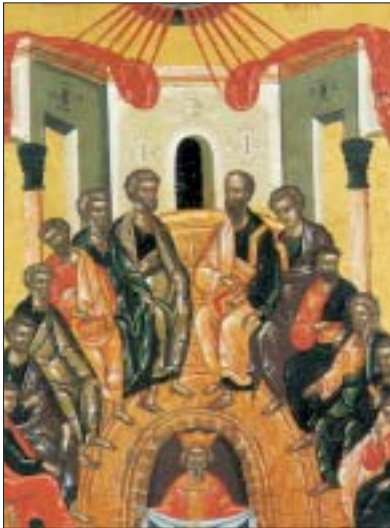
« Ὑμνήσωμεν πάντες θεοπρεπῶς, ἄσμασιν ἐνθέοις, τόν Πατέρα καί τόν Υἱόν, καί Πνεῦμα τό θεῖον, τρισυπόστατον κράτος, τήν μίαν Βασιλείαν καί κυριότητα».

Τριαδικόν Μεγαλυνάριον

ΙΟΥΝΙΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Πράξ. κ' 16-18, 28-36	Ἰωάν. ιζ' 1-13	πλ. β' / Γ'
8	Πράξ. β' 1-11	Ἰωάν. ζ' 37-52, η' 12	Πεντηκοστής
15	Ἐβρ. ια' 33-ιβ' 2	Μαθθ. ι' 32-33, 37-38, ιβ' 27-30	πλ. δ' / Α'
22	Ρωμ. β' 10-16	Μαθθ. δ' 18-23	α' / Β'
24	Ρωμ. ιγ' 11, ιδ' 4	Λουκ. α' 1-25, 57-68 76, 80	Γενέθλιον Προδρόμου
29	Β' Κορ. ια' 21-ιβ' 9	Μαθθ. ιστ' 13-19	Πέτρου καὶ Παύλου
30	Α' Κορ. δ' 9-16	Μαθθ. θ' 36, ι' 1-8	Σύναξις Ἁγ. Ἀποστόλων

ΙΟΥΛΙΟΣ 2014

1	Τ	† Κοσμά και Δαμιανού των Άναργύρων εν Ρώμη
2	Τ	† Κατάθεσις τιμίας Έσθθτος τής Θεοτόκου, Λάμπρου νεομ.
3	Π	Ύακίνθου και Θεοδότjς μ., Γερασίμου του νέου
4	Π	Άνδρέου Κρήτης, Μιχαήλ Χωνιάτη, Θεοδώρου Κυρήνης
5	Σ	† Άθανασίου του εν Άθω και Λαμπαδοῦ ὁσίωv
6	Κ	† Δ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Σισώη μεγ., Φιλήμονος, Όνησίμου άπ.
7	Δ	† Κυριακής μεγαλομάρτυρος, Θωμά Μαλείνου
8	Τ	† Προκοπίου μεγαλομάρτυρος, Θεοφίλου ὁσίου
9	Τ	Παγκρατίου ιερομάρτυρος, Μιχαήλ Πακνανά νεομάρτ.
10	Π	Τών εν Νικοπόλει 45 μ., Παρθενίου & Εὔμενίου ὁσίωv
11	Π	† Εὔφημίας μεγαλομ., Όλγας ισαποστ., Νεκταρίου Βρυούλων
12	Σ	Πρόκλου και Ίλαρίου μαρτύρων, Βερονίκης ισαπ.
13	Κ	† ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ Δ΄ ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ , Σύναξις Άρχ. Γαβριήλ
14	Δ	† Νικοδήμου του Άγιορείτου, Ακύλα άποστόλου
15	Τ	Κηρύκου και Ίουλίττης μ., Βλαδιμήρου ισαποστόλου
16	Τ	Άθηνογένους ιερομάρτυρος, Φαύστου μάρτυρος
17	Π	† Μαρίνης μεγαλομάρτ., Βερονίκης, Σπεράτου μ.
18	Π	Αίμιλιανου μάρτ., Ύακίνθου, Παύλου μ., Θεης, Οὔαλεντίνης
19	Σ	Μακρίνης ὁσίας, Δίου ὁσίου, Θεοδώρου Έδέσσης
20	Κ	† ΣΤ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Προφήτου Ήλιού του Θεσβίτου
21	Δ	Συμεών του διά Χριστόν Σαλοῦ, Παρθενίου Άρτης
22	Τ	† Μαρίας Μαγδαληνης, Μαρκέλλης παρθενομάρτυρος
23	Τ	† Πελαγίας Τηνίας, Φωκά και Άπολλωνίου ιερομ.
24	Π	Χριστίνης μεγαλομάρτ., Άθηναγόρου μάρτυρος
25	Π	† Κοίμησις άγίας Άννης, Όλυμπιάδος διακονίσσης
26	Σ	† Παρασκευής άθληφόρου, Έρμολάου και Έρμοκράτους
27	Κ	† Ε΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Παντελεήμονος μεγαλομ. του ίαματ.
28	Δ	Προχόρου, Νικάνορος, Τιμωνος άπ., Ειρήνης Χρυσοβαλ.
29	Τ	Καλλινίκου μάρτ., Θεοδότjς μάρτ. και τέκνων
30	Τ	Σίλα, Σιλουανου, Κρήσκεντος εκ των 70 άποστόλων
31	Π	Εὔδοκίμου δικαίου, Ίωσήφ του άπό Άριμαθαίας

«Φωταγωγομένη υπερφωῶς, ταῖς του Παρακλήτου, υπερφώτοις μαρμαρυγαῖς, τήν εν ταῖς ἐρήμοις, ζωὴν εἴλου Έλέσα, προκρίνασα τῶν τηδε, ὄλβον οὐράνιον».

† ΚΣ

ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
6	Ρωμ. στ' 18-23	Μαθ. η' 5-13	γ' / Δ'
13	Τίτ. γ' 8-15	Μαθ. ε' 14-19	δ' / Ε'
20	Ἰακ. ε' 10-20	Μαθ. θ' 1-8	πλ. α' / ΣΤ
26	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Ἄγ. Παρασκευῆς
27	Β' Τιμ. β' 1-10	Μαθ. θ' 27-35	πλ. β' / Ζ'

Ἡ Ἁγία Ὁσιοπαρθενομάρτυς Ἐλέσα ἡ ἐν Κυθήροις

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2014

1	Π	† ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ, ΟΣΙΟΜ. ΕΛΕΣΗΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
2	Σ	Ἀνακομιδή λειψ. πρωτομ. Στεφάνου, Θεοδώρου νεομ.
3	Κ	† Η΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Δαλμάτου, Ἰσαακίου, Φάυστου ὁσ.
4	Δ	τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παίδων, Εὐδοκίας ὀσιομάρτυρος
5	Τ	Εὐσιγνίου, Νόννης, Εὐγενίου ὀσίου τοῦ Αἰτωλοῦ
6	Τ	† Η΄ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
7	Π	Δομετίου ὀσίου, Νικάνορος ὀσίου, Θεοδοσίου ὀσίου
8	Π	Αἰμιλιανοῦ ὁμολογητοῦ, Μύρωνος, Τριανταφύλλου Ζαγοράς
9	Σ	† Ματθία ἀποστόλου , τῶν ἐν τῇ Χαλκῇ Πύλῃ 10 μαρτύρων
10	Κ	† Θ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Λαυρεντίου διακ., Ξύστου ἐπισκ. Ρώμης
11	Δ	Εὐπλου διακόνου, Νήφωνος πατριάρχου ΚΠόλεως
12	Τ	Φωτίου καί Ἀνικήτου μαρτύρων, Παμφίλου μάρτ.
13	Τ	Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Εὐδοκίας βασιλίσσης
14	Π	Μιχαίου προφήτου, Μαρκέλλου ἱερομάρτυρος
15	Π	† Η΄ ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
16	Σ	Διομήδους μάρτ., Τιμοθέου ἐπισκόπου Εὐρίπου
17	Κ	† Ι΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Μύρωνος, Παύλου καί Ἰουλιανῆς μ.
18	Δ	Φλώρου, Λαύρου, Λέοντος καί Ἐρμού μαρτύρων
19	Τ	Ἀνδρέου στρατηλάτου, Εὐτυχιανοῦ μάρτυρος
20	Τ	Σαμουήλ προφήτου, Λουκίου τοῦ βουλευτοῦ
21	Π	Θαδδαίου ἀπ., Βάσσης καί τέκνων αὐτῆς
22	Π	Ἄγαθονίκου μάρτυρος, Ἀνθούσης μάρτ., Εὐθαλίας παρθ.
23	Σ	† ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ , Εἰρηναίου ἱερομάρτ.
24	Κ	† ΙΑ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Κοσμῶ τοῦ Αἰτωλοῦ, Διονυσίου Αἰγίνης
25	Δ	Βαρθολομαίου ἀπ., Τίτου ἐπισκόπου Γορτύνης
26	Τ	Ἀδριανοῦ καί Ναταλίας μαρτύρων, Ἰώασαφ μάρτ.
27	Τ	† Φανουρίου μάρτυρος , Ποιμένος ὁσ., Ἀνθούσης νέας
28	Π	Μωυσέως Αἰθίοπος, Διομήδους, Λαυρεντίου μ.
29	Π	† Ἀποτομή τιμ. κεφ. Ἰωάννου Προδρόμου (νηστεία)
30	Σ	† Ἀλεξάνδρου , Παύλου, Ἰωάννου πατρ. ΚΠόλεως
31	Κ	† ΙΒ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ , Κατάθεσις Τ. Ζώνης Ὑπεραγίας Θεοτόκου

«Ρᾶνον θείοις μύροις σου μυστικῶς, ὦ Παρθενομήτορ, ἢ τῶν πάντων ΜΟΝΗ ΕΛΠΙΣ, πράϊνον καρδίας, εἰρήνευσον τόν κόσμον, καί εὐωδία Πνεύματος, καταμύρισον». † ΚΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
3	Α΄ Κορ. α΄ 10-17	Ματθ. ιδ΄ 14-22	βαρύς / Η΄
6	Β΄ Πέτρ. α΄ 10-19	Ματθ. ιζ΄ 1-9	Μεταμορφώσεως
10	Α΄ Κορ. γ΄ 9-17	Ματθ. ιδ΄ 22-34	πλ. δ΄ / Θ΄
15	Φιλίπ. β΄ 5-11	Λουκ. ι΄ 38-42, ια΄ 27-28	Κοιμ. Θεοτόκου
17	Α΄ Κορ. δ΄ 9-16	Ματθ. ιζ΄ 14-23	α΄ / Γ΄
24	Α΄ Κορ. θ΄ 2-12	Ματθ. ιη΄ 23-35	β΄ / ΙΑ΄
31	Ἐβρ. θ΄ 1-7	Μάρκ. ιθ΄ 16-26	γ΄ / Α΄

ΑΓΙΑ ΜΟΝΗ (ΠΑΝΑΓΙΑ) ΚΥΘΗΡΩΝ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2014

1	Δ	† ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ , Συμεών Στυλίου, Μελετίου
2	Τ	Μάμαντος μ., Ίωάννου πατρ. ΚΠόλεως τοῦ νηστευτοῦ
3	Τ	† Νεκταρίου Πενταπόλεως (Ανακομιδή) , Ἀνθίμου, Θεοκτίστου
4	Π	† Ἀνθίμου Κεφαλλ. Προστάτου Κυθήρων , Μωυσέως
5	Π	Ζαχαρίου καὶ Ἐλισάβετ, γον. Προδρόμου, Ἀβδαίου ἐπισκ.
6	Σ	Ἀνάμνησις θαύματος ἀρχαγγ. Μιχαήλ, Καλοδότης μάρτ.
7	Κ	† ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ , Σώζοντος μ., Χρυσοστόμου Σμύρνης
8	Δ	† ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ , Ἀθανασίου νεομ.
9	Τ	† Σύναξις Ἰωακείμ καὶ Ἄννης τῶν Θεοπατόρων
10	Τ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας, Νυμφοδώρας μαρτύρων
11	Π	Θεοδώρας ὁσ., Εὐανθίας μάρτ., Εὐφροσύνου μαγ.
12	Π	Αὐτονόμου ἱερομάρτυρος, Ἰουλιανοῦ μάρτυρος
13	Σ	Κορνηλίου ἑκατοντάρχου, Ἀριστείδου μάρτυρος
14	Κ	† Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
15	Δ	Νικήτα μεγαλομ., Φιλοθέου ὁσίου, Συμεών Θεοσ/νίκης
16	Τ	† Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος , Μελιτινῆς μάρτυρος
17	Τ	† Σοφίας, Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης μαρτύρων
18	Π	Εὐμενίου Γορτύνης, Ἀριάδνης μ., Ρωμύλου ὁσ.
19	Π	Τροφίμου, Σαββατίου καὶ Δορυμέδοντος μαρτύρων
20	Σ	† Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος , Ἰαρίωνος μεγαλομάρτ.
21	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ , Ἰωνᾶ προφήτου, Κοδράτου ἀποστ.
22	Δ	Φωκᾶ ἱερομ., Φωκᾶ κηπουροῦ, Ἰσαάκ καὶ Μαρτίνου
23	Τ	Σύλληψις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, Νικολάου νεομάρτ.
24	Τ	† ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΗΣ ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ
25	Π	Εὐφροσύνης ὁσίας, Παφνουτίου μάρτυρος
26	Π	† Μετάστασις ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ
27	Σ	Ἀριστάρχου ἀποστόλου, Καλλιστράτου μάρτυρος
28	Κ	† Α΄ ΛΟΥΚΑ , Βαρούχ προφήτου, Χαρίτωνος ὁμολογητοῦ
29	Δ	Κυριακοῦ ἀναχ., Πετρωνίας μάρτυρος, Γαβδελά
30	Τ	Γρηγορίου ἱερομ. ἐπισκόπου Ἀρμενίας

*«Θεράπευσον Κόρη σους ὑμνητάς, ψυχῶν τε
τάς νόσους, καί σωμάτων τάς χαλεπάς, καί
ἴασαι Μῆτερ, κακῶν καὶ ἀσθενείας, δεινῶν
ἀρρωστημάτων, Μυρτιδιώτισσα».* † ΚΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
7	Γαλ. στ' 11-18	Ἰωάν. γ' 13-17	δ' / Β'
8	Φιλιπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Γενεσίου Θεοτόκου
14	Α' Κορ. α' 18-24	Ἰωάν. ιθ' 6-11, 13-20, 25-28, 30-35	Ἵψωσις Τιμίου Σταυροῦ
21	Γαλ. β' 16-20	Μάρκ. η' 34-θ' 1	πλ. β' / Δ'
28	Β' Κορ. στ' 1-10	Λουκ. ε' 1-11	βαρύς / Ε'

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑ ΠΟΛΙΟΥΧΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2014

1	Τ	Ἄνανιου ἀπ., Ρωμανοῦ Μελωδοῦ, Ἰωάννου Κουκουζέλου
2	Π	Κυπριανοῦ καί Ἰουστίνης, Θεοφίλου μάρτυρος
3	Π	† Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου , Δαμάρεως μάρτυρος
4	Σ	† Ἱεροθέου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν , Δομνίνης μάρτυρος
5	Κ	† Β' ΛΟΥΚΑ , Χαριτίνης, Εὐδοκίμου, Μεθοδίας Κιμῶλου
6	Δ	† Θωμᾶ ἀποστόλου , Ἐρωτηίδος μάρτ., Κενδέα ὀσίου
7	Τ	Σεργίου καί Βάκχου μεγαλομ., Πολυχρονίου ἱερομ.
8	Τ	† Πελαγίας ὀσίας , Πελαγίας παρθενομάρτυρος, Ταΐσας
9	Π	† Ἰακώβου Ἀλφαίου , Ἀνδρονίκου, Ἀθανασίας
10	Π	Εὐλαμπίου καί Εὐλαμπίας μ., Θεοφίλου ὀσίου ὁμολογητοῦ
11	Σ	Φιλίππου ἐκ τῶν 7 διακόνων, Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ
12	Κ	† Δ' ΛΟΥΚΑ (Ζ' Οἰκ. Συνόδου) , Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου
13	Δ	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου, Χρυσῆς νεομάρτ.
14	Τ	Ναζαρίου, Γερβασίου μάρτ., Κοσμᾶ τοῦ Μελωδοῦ
15	Τ	Λουκιανοῦ ἱερομ., Σαβίνου ὀσίου, Βάρσου ὁμολογητοῦ
16	Π	Λογγίνου ἑκατοντάρχου, Μαλοῦ ὀσ., Λεοντίου μάρτ.
17	Π	Ὠσηέ προφήτου, Ἀνδρέου τοῦ ἐν Κρίσει ὀσιου.
18	Σ	† Λουκᾶ ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ , Μαρίνου μάρτ.
19	Κ	† Γ' ΛΟΥΚΑ , Ἰωήλ προφήτου, Οὐάρου, Κλεοπάτρας
20	Δ	† Γερασίου Κεφαλληνίας, Ἀρτεμίου μεγαλ., Ματρώνης
21	Τ	Χριστοδοῦλου ἐν Πάτμῳ, Σωκράτους μάρτυρος
22	Τ	Ἀβερκίου Ἱεραπόλεως, Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδῶν
23	Π	† Ἰακώβου Ἀδελφοθέου , Ἰγνατίου ΚΠόλεως
24	Π	Ἀρέθα μεγαλομ., Σεβαστιανῆς μάρτυρος, Πρόκλου
25	Σ	Ταβιθάς ἐλεήμονος, Μαρκιανοῦ, Μαρτυρίου μαρτ.
26	Κ	† ΣΤ' ΛΟΥΚΑ , Δημητρίου μεγαλομ. τοῦ μυροβλύτου
27	Δ	Νέστορος μεγαλομ., Πρόκλης συζ. Πιλάτου
28	Τ	† ΑΓΙΑΣ ΣΚΕΠΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (ἐπέτειος τοῦ ΟΧΙ)
29	Τ	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας, Ἀβραμίου ὀσίου
30	Π	Κλεόπα ἀπ., Ζηνοβίου καί Ζηνοβίας, Ἀπολλωνίας μάρτ.
31	Π	Στάχους, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου ἀποστόλων

**«Μύρων τῶν τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ἀπολαύ-
ων Πάτερ, καί τῶν θείων χορηγιῶν, πάντας
περισκέπεις, εὐχαῖς σου ταῖς ἀγίαις, Μύρων
Ἀντικυθέρων, Προστάτα ἔνθεε». † ΚΣ**

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΟ-ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
5	Β' Κορ. στ' 16- ζ' 1	Λουκ. στ' 31-36	πλ. δ' / ΣΤ'
12	Τίτ. γ' 8-15	Λουκ. η' 5-15	α' / Ζ'
19	Β' Κορ. ια' 31- ιβ' 9	Λουκ. ζ' 11-16	β' / Η'
26	Β' Τιμ. β' 1-10	Λουκ. η' 27-39	γ' / Θ'
28	Ἐβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Ἁγίας Σκέπτης

Ὁ Ἅγιος Μύρων, Πολιοῦχος Ἀντικυθήρων

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2014

1	Σ	† Κοσμά και Δαμιανού των Ἀναργύρων, Δαβίδ ὁσ. ἐν Εὐβοίᾳ
2	Κ	† Ε΄ ΛΟΥΚΑ, Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἐλπιδοφόρου μ.
3	Δ	Ἀκεψιμᾶ, Ἀειθαλᾶ καὶ Ἰωσήφ μαρτ., Γεωργίου Μ.
4	Τ	Ἰωαννικίου ὁσ., Ἑρμαίου ἱερομ., Νικάνδρου ἐπίσκ.
5	Τ	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μαρτ., Ἑρμᾶ καὶ Λίνου ἁπ.
6	Π	Παύλου ἀρχιεπ. ΚΠόλεως ὁμ., Λουκᾶ ὁσίου
7	Π	Τῶν ἐν Μελιτινῇ 33 μαρτύρων, Λαζάρου ὁσίου
8	Σ	† Σύναξις Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ
9	Κ	† Ζ΄ ΛΟΥΚΑ, Νεκταρίου Αἰγίνης, Ὀνησιφόρου μάρτ.
10	Δ	Ὀλυμπᾶ, Ροδίωνος, Ἐράστου ἁπ., Ἀρσένιου Καππαδόκου
11	Τ	† Μηνᾶ μεγαλομ., Βίκτωρος καὶ Βικεντίου μαρτύρων
12	Τ	Ἰωάννου Ἐλεήμονος, Νείλου ἀσκητοῦ, Νείλου μυροβλύτου
13	Π	† Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Δαμασκηνοῦ νεομάρτ.
14	Π	† Φιλίππου ἀποστόλου, Κωνσταντίνου Ὑδραίου
15	Σ	Γουρία, Σαμωνᾶ, Ἀβιβου μ., Παισίου ὁσ. (ἀρχὴ νηστείας)
16	Κ	† ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ, Ἰφιγενείας
17	Δ	Γρηγορίου Νεοκαισαρείας, Γενναδίου καὶ Μαξίμου
18	Τ	Πλάτωνος μεγαλ., Ρωμανοῦ μ., Ζακχαίου διακόνου
19	Τ	Ἀβδίου προφήτου, Βαρλαάμ μάρτ., Ἡλιοδώρου μάρτ.
20	Π	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου ΚΠόλεως
21	Π	† ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
22	Σ	Ἀρχίππου, Φιλήμονος, Ὀνησίμου ἀποστόλων
23	Κ	† Θ΄ ΛΟΥΚΑ, Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου, Σισινίου ὁμολογ.
24	Δ	Κλήμεντος Ρώμης, Πέτρου Ἀλεξανδρείας, Ἑρμογένους
25	Τ	† Αἰκατερίνης μεγαλομάρτυρος, Μερκουρίου
26	Τ	† Στυλιανοῦ Παφλαγόνος, Νίκωνος, Γεωργίου Χιοπολίτου
27	Π	Ἰακώβου μεγαλομ. Πέρσου, Θεοδοσίου ἐν Τυρνάβῳ
28	Π	Στεφάνου Νέου ὁμολ., Εἰρηνάρχου μάρτυρος
29	Σ	Παραμόνου καὶ 370 μαρτ., Φιλουμένου νέου ἱερομ.
30	Κ	† ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, Φρουμεντίου ἐπ. Αἰθιοπίας

«Ἀνθίμου θεράποντος τοῦ Χριστοῦ, Κεφαλλήνων νήσου, γόνου ὄντως πανευκλεοῦς, καὶ τῶν Κυθηρίων, Προστάτου καὶ ἐφόρου, εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ἀπεκδεχόμεθα».

† ΚΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Γαλ. β' 16-20	Λουκ. ιστ' 19-31	δ' / Γ'
9	Γαλ. στ' 11-18	Λουκ. η' 41-56	πλ. α' / ΙΑ'
13	Ἐβρ. ζ' 26 - η' 2	Ἰωάν. ι' 9-16	Ἰωάν. Χρυσοστόμου
16	Ρωμ. ι' 11- ια' 2	Ματθ. θ' 9-13	πλ. β' / Α'
21	Ἐβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Εἰσοδίων Θεοτόκου
23	Ἐφεσ. β' 14-22	Λουκ. ιβ' 16-21	βαρύς / Β'
30	Α' Κορ. δ' 9-16	Ἰωάν. α' 35-52	πλ. δ' / Γ''

Ὁ Ἅγιος Ἄνθιμος ὁ νέος ὁ ἐν Κεφαλληνία

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

1	Δ	Ναούμ προφήτου, Φιλάρετου, Θεοκλήτου, Ἀνανίου
2	Τ	Ἀββακούμ προφήτου, Μυρόπης μάρτ., Θεοφίλου όσ.
3	Τ	Σοφονίου προφήτου, Ἀγγελῆ νεομάρτυρος τοῦ ἐν Χίω
4	Π	† Βαρβάρας μεγαλομ. , Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Σεραφεῖμ Φαναρίου
5	Π	† Σάββα τοῦ ἡγιασμένου , Διογένους μάρτυρος
6	Σ	† Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
7	Κ	† Γ' ΛΟΥΚΑ , Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, Γερασίμου Εὐβοίας
8	Δ	Σωσθένους, Ἀπολλῶ, Τυχικοῦ ἀποστόλου, Παταπίου
9	Τ	† Σύλληψις Ἁγίας Ἄννης μητρός τῆς Θεοτόκου
10	Τ	Μηνᾶ Καλλικελάδου, Ἐρμογένους, Εὐγράφου μαρτ.
11	Π	Δανιήλ καί Λουκά Νέου τῶν Στυλιτῶν, Μείρακος μάρτ.
12	Π	† Σπιριδῶνος θαυματουργοῦ , Ἰωάννου Ζιχνῶν όσ.
13	Σ	Εὐστρατίου, Αὐξεντίου καί Ὁρέστου μαρτ., Λουκίας μ.
14	Κ	† ΙΑ' ΛΟΥΚΑ (ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ) , Θύρσου, Φιλήμονος
15	Δ	† Ἐλευθερίου ιερομάρτυρος καί Ἀνθίας (μητρός)
16	Τ	Ἀγγαίου προφ., Θεοφانوῦς βασιλ., Μοδέστου
17	Τ	† Διονυσίου Ζακύνθου , Δανιήλ προφ., Τριῶν Παίδων
18	Π	Σεβαστιανοῦ & Ζωῆς κ.λπ. μαρτ., Φωκά μάρτ.
19	Π	Βονιφατίου μάρτ., Ἄρεως μάρτ., Θεσσαλονικῆς μάρτ.
20	Σ	† Ἰγνατίου Θεοφόρου , Ἰωάννου νεομ., Ἰωάννου Κροστάνδης
21	Κ	† ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ , Θεμιστοκλέους
22	Δ	† Ἀναστασίας Φαρμακολυτριάς , Θεοδότου
23	Τ	Νήφωνος ἐπ. Κωνστ., Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων
24	Τ	Εὐγενίας όσιομάρτυρος, Βασίλας καί Ἀχαϊκοῦ μαρτ.
25	Π	† Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
26	Π	† Σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου , Εὐθυμίου Σάρδεων όμολ.
27	Σ	† Στεφάνου Πρωτομάρτυρος , Θεοδώρου τοῦ Γραπτοῦ
28	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ , Ἰωσήφ μνήστ.
29	Δ	14.000 ἁγίων νηπίων ὑπό Ἡρώδου ἀναιρεθέντων
30	Τ	Ἀνυσίας όσιομ., Φιλεταίου μάρτ., Λέοντος όσιου
31	Τ	Μελάνης όσίας τῆς Ρωμαίας, Ζωτικοῦ όρφανοτρόφου

**«Τεκοῦσα ἀφράστως τόν σόν Υἱόν, τόν Παντε-
ευεργέτην καί Σωτήρα καί Λυτρωτήν, τόν κό-
σμον λυτροῦσαι, παθῶν καί καχεξίας, ὡς
πάντων ὑπερέτρα, Μυρτιδιώτισσα».** † ΚΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
7	Ἐφεσ. ε' 8-19	Λουκ. ιγ' 10-17	α' / Δ'
9	Γαλ. δ' 22-27	Λουκ. η' 16-21	Συλλήψεως Ἁγίας Ἄννης
14	Κολ. γ' 4-11	Λουκ. ιδ' 16-24, Ματθ. κβ' 14	β' / Ε'
21	Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40	Ματθ. α' 1-25	γ' / ΣΤ'
25	Γαλ. δ' 4-7	Ματθ. β' 1-12	ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ
26	Ἐβρ. β' 11-18	Ματθ. β' 13-23	Συνάξεως Θεοτόκου
28	Γαλ. α' 11-19	Ματθ. β' 13-23	δ' / Ζ'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα (τοῦ Ἱ. Ναοῦ) τοῦ Ν. Φαλήρου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων καὶ Ἀντικυθήρων Σεραφεῖμ (κατὰ κόσμον Λάμπρος Στεργιούλης) ἐγεννήθη εἰς τὰ Βραγκιανὰ Καρδίτσης τὴν 27/12/1950. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλ. Σχολὴν (1964-1970) καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Α.Π.Θεσσαλονίκης (1972-1976) καὶ εἰς τὸ Μεταπτυχιακὸν Τμῆμα αὐτῆς, Κλάδος Συστηματικῆς Θεολογίας (1976-1978). Τὸ 1971 ἐχειροτονήθη Διάκονος καὶ τὸ 1981 Πρεσβύτερος, ἀναλαβὼν καθήκοντα τακτικοῦ Ἱεροκλήρυκος καὶ Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου τῆς Ἱ. Μ. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης. Μητροπολίτης Κυθήρων ἐξελέγη τὴν 27ην Ἰουνίου 2005. Αὐθημερόν ἐγένετο τὸ Μικρὸν καὶ Μέγα Μήνυμα. Τὴν 2αν Ἰουλίου 2005 ἐγένετο ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία αὐτοῦ εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν, προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου. Τὴν 28ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἔδωκε τὴν διαβεβαίωσιν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν 30ην Ἰουλίου 2005 ἐγένετο ἡ ἐνθρόνισις του εἰς Κύθηρα.

Α' ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Έδρα: Χώρα - Κυθήρων 80100
Τηλ. Σεβασμ. Μητροπολίτου 27360.31281
Fax: 27360.31281.
Γραφείων 27360.31202 και 27360.38360
FAX: 27360.31202.
Ίστοσελίδα: www.imkythiron.gr
E-mail: imkythiron@imkythiron.gr.

Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος:
Πρωτ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος.

Ἐπίτιμος Γεν. Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος:
Πρωτοπρ. π. Εὐάγγελος Λουράντος.
Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Α' Ἀρχιερ. Ἐπιτροπείας Κυθήρων:
Ἀρχιμ. π. Φρουμέντιος Δημητρίου.
Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Β' Ἀρχιερ. Ἐπιτροπείας Κυθήρων:
Πρωτ. π. Πέτρος Μαριᾶτος.

Συμβούλια:

1) Μητροπολιτικόν: Πρόεδρος· Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ. *Μέλη:* Ἀρχιμ. π. Φρουμέντιος Δημητρίου, Πρωτ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος, ὁ Δ/ντής τῆς ΔΟΥ κ. Γεώργιος Καλλίγερος, ὁ κ. Κων/νος Βλάχος, Νομ. Σύμβουλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καί ἡ Ἐκκλ. Σύμβουλος κ. Ἑλένη Χάρου-Κορωναίου.

2) Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον: Πρόεδρος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ. *Μέλη:* Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Διακόπουλος καί Πρωτοπρ. π. Πέτρος

Ἄλεξανδράδες			
Ἄγ. Τριάς	27360.31184	Σκλάβος Πετ.	Γ΄
Ἄρωνιάδικα			
Μεταμόρφωσις	27360.33231	Σταθᾶς Σαμψ.	Β΄
Δρυμῶν			
Ἄγ. Μαρίνα	27360.31279	Λουράντος Εὐαγγ.	Δ΄
Κάλαμος			
Ἄγ. Νικήτας	27360.31015	Κενή	
Καλησπεριάνικα			
Ἄγ. Γεώργιος	27360.33673	Κενή	
Καλοκαιρινές			
Ἄγ. Σπυρίδων	27360.31184	Κενή	
Καρβουνάδες			
Ἄγ. Γεώργιος	27360.31279	Λουράντος Εὐαγγ.	Δ΄
Κατούνη			
Ἄγ. Εἰρήνη	27360.31808	Τσοπάνογλου Ἰωακ.	Α΄
Κάτω Λειβάδι			
Ἄνάλ. Σωτήρος	27360.31015	Μεγαλοκονόμος Παν.	Α΄
Κεραμωτό			
Μεταμόρφωσις	27360.31279	Κενή	
Ἄνω Λειβάδι			
Κοίμ. Θεοτόκου	27360.31015	Μεγαλοκονόμος Παν.	Α΄
Μυλοπόταμος			
Ἄγ. Χαράλαμπος	27360.33673	Κασιμάτης Πέτρ.	Α΄
Πιτσινιάνικα			
Ἐσταυρωμένος	27360.33673	Κενή	
Ποῦρκον			
Ἄγ. Ἐλέσα	6978731186	Ζουναρέλης Νικόλαος	Α΄
Στραπόδι			
Τίμ. Πρόδρομος	27360.31246	Κενή	
Φατσάδικα			
Ἄγ. Ἀνάργυροι	27360.31015	Κενή	
Φράτσια			
Κοίμ. Θεοτόκου	27360.31192	Κασιμάτης Πέτρος	Α΄

Φράτσια

Άγ. Χαράλαμπος 27360.31192 Κενή

Β' ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ

Έδρα: Ποταμός Κυθήρων

ΝΑΟΣ ΤΗΛΕΦ. ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΚΑΤΗΓ

ΝΗΣΟΣ ΚΥΘΗΡΑ

Άγ.Πελαγία-Άγ.Πελαγία 6972.124251 Λαγός Κωνσταντίνος Β'

Άλλοιζιάνικα

Άγ. Βασίλειος 27360.33483 Γολεμάτης Ίωάν. Γ'

Αυλέμων

Άγ. Νικόλαος 6977.616194 Άδικημενάκης Γεώρ. Δ'

Βιαράδικα

Είσοδ. Θεοτόκου Σκλάβος Εύαγγ. Δ'

Καραβās

Άγ. Χαράλαμπος 27360.33548 Διακόπουλος Παν. Δ'

Καστρισιάνικα

Άγ. Άντώνιος 27360.33682 Μαρσέλος Σεραφεΐμ Γ'

Μητᾶτα

Άγ. Τριάς 6977.616194 Άδικημενάκης Γεώργιος Δ'

Λογοθετιάνικα

Άγ. Μηνᾶς 27360.33548 Κενή

Ποταμός

Ζωοδ. Πηγῆς 27360.33339 Μαρϊάτος Πέτρος Α'

Φριλιγκιάνικα

Είς. Θεοτόκου 27360.33682 Κενή

ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ

Άντικύθηρα

Άγ. Μύρων 27360-38140 Λιγοψυχᾶκης Άντών. Δ'

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΙΕΡΑ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΑ

1) Παναγία Μυρτιδιώτισσα τηλ. 27360.31184.

- 2) Ἁγία Μόνη τηλ. 27360.33251.
- 3) Ἁγία Ἐλέσα τηλ. 27360.31083
- 4) Παναγία Δέσποινα Καραβᾶ τηλ. 27360.33548

ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ

Ἄνδρῶα: Ὁσίου Θεοδώρου. *Ἠγούμενος* Ἄρχιμ. π. Πέτρος Κασιμάτης. Ἐγγεγρ. Μοναχοί 5, Ἐγκατ. 1. Τηλ. 27360.33.673.

Β' ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Θεῖον Κήρυγμα: 1) Κήρυκες Θείου Λόγου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ, καθὼς καὶ οἱ: Ἄρχιμ. π. Πέτρος Κασιμάτης, Ἄρχιμ. π. Φρουμέντιος Δημητρίου, Πρωτοπρ. π. Παναγ. Μεγαλοκονόμος καὶ Πρωτοπρ. π. Πέτρος Μαριᾶτος. Δημοσιεύσεις ἄρθρων εἰς τὸν τοπικὸν τύπον, ὁμιλίας καὶ ἐκπομπαὶ εἰς τὰ Ραδιόφωνα Κυθήρων ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ τῶν συνεργατῶν του.

Ἱερά Ἐξομολόγησις: Ὑπεύθυνος Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. Αὔτη θεραπεύεται ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου καὶ ἐπτὰ ἐντεταλμένων Ἐφημερίων - Πνευματικῶν.

Χριστιανικὴ Ἀγωγή Νεολαίας: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ πραγματοποιεῖ ἐκκλησιασμοὺς καὶ τακτικὰς ἐπισκέψεις καὶ ὁμιλίας εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς νήσου. Συμπαραστάτης Ἐκπαιδευτηρίων: Ὁ Πρωτοπρ. π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. Κατηχητικὰ Σχολεῖα 6.

Ὑπηρεσία Συμπαραστάσεως Οἰκογενείας: Οἱ ἐντεταλμένοι πρὸς τοῦτο Ἱερεῖς.

Ἐκκλησιαστική Ὑπηρεσία Ἀσθενῶν: Συμπαραστάσις πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Νοσοκομείου Κυθήρων καὶ τοὺς τροφίμους τοῦ Γηροκομείου Ποταμοῦ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεραφείμ καὶ τοῦ Αἰδεσιμολ. π. Πέτρου Μαριάτου, Ἰατροῦ.

Κληρικολαϊκαὶ Συνελεύσεις: Ἱερατικά Συνάξεις πραγματοποιοῦνται κατὰ μῆνα καὶ κληρικολαϊκαὶ Συνελεύσεις κατ' ἔτος μέ τήν συμμετοχὴν ἐνοριτῶν καὶ πάντων τῶν διακονούντων εἰς τὰς ἐνορίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Σχολὴ Γονέων εἰς Πνευματικά Κέντρα Κεραμωτοῦ καὶ Ποταμοῦ: Μηνιαῖες συνάξεις.

Ἐκκλησιαστικόν Ἡμερολόγιον: Ἐκδίδεται κατ' ἔτος.

Γραπτὸν Θεῖον Κήρυγμα: Συντάσσεται καὶ ἀναγινώσκειται τὰς Κυριακάς εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς.

«Τὸ Μῆνυμα τῆς Κυριακῆς»: Ἑβδομαδιαία ραδιοφωνικὴ ἐκπομπή τοῦ Σεβασμιωτάτου, μεταδιδομένη ἀπὸ τοὺς 2 τοπικοὺς Ρ/Σ FM105,6 καὶ 107,3, τὸν Ρ/Σ τῆς Πειραικῆς Ἐκκλησίας καὶ μέσω Internet.

Περιοδικόν «Παναγία Μυρτιδιώτισσα»: Ἐκδίδεται περιοδικῶς δαπάναις τῆς Μονῆς τῆς Παναγίας Μυρτιδιώτισσας.

Ἐκκλησιαστικαὶ Βιβλιοθήκαι: Πνευματικοῦ Κέντρου Χώρας καὶ Πνευματικοῦ Κέντρου Λειβαδίου.

Πνευματικά Κέντρα - Αἴθουσαι: 1) Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χώρας 2) Κληροδοτήματος Μιχ. Παναγιώτου - Ποταμοῦ 3) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Λειβαδίου 4) Ἐνορίας Μεταμορφώσεως τοῦ Χρι-

στοῦ Κεραμωτοῦ (Λεοντσίνειον) 5) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Μαρίνης Δρυμῶνος 6) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Ἀλεξανδράδων 7) Ἱ. Ναοῦ Ἁγ. Εἰρήνης Κατουνίου καί 8) ἐνορίας Ἀλλοιζιανίκων.

Κύκλοι Μελέτης Ἁγίας Γραφῆς: 1. Πνευματικόν Κέντρον Χώρας. 2. Πνευματικόν Κέντρον Λειβαδίου. 3. Γραφεῖον Ἱ. Ναοῦ Παναγίας Ἰλαριωτίσσης Ποταμοῦ.

Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς: Εἰς Πνευματικόν Κέντρον Ἱ.Ν. Ἁγ. Γεωργίου Λειβαδίου. Ὑπεύθυνος: Γεώργιος Κατσούλας, Πρωτοψάλτης - Καθηγητής Ὠδείου.

Παραδοσιακοὶ χοροὶ - θεατρικὴ παιδεῖα - κέντημα - ὑφαντικὴ τέχνη εἰς Λεοντσίνειον Πνευματικόν Κέντρον Κεραμωτοῦ. Ὑπεύθυνος: Ἐλένη Τζοβάρρα-Χατζοπούλου, Καθηγ. Παν/μίου.

Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη: Ἱστορικὰ Μνημεῖα: 1) Ἱ. Ναός Ἁγίου Ἀπ. Πέτρου Ἀραίων 13ου αἰῶνος. 2) Ἱ. Ναός Ἁγίου Δημητρίου Πούρκου 11ου αἰῶνος. 3) Ἱ. Ναός Ἁγίου Ἀνδρέου Λειβαδίου 10ου αἰ. 4) Ἱ. Ναός Ἁγίου Νικήτα Καλάμου 11ου αἰ. 5) Ἱ. Ναός Ἁγίου Νίκωνος Ποταμοῦ 14ου αἰ. 6) Πολλοὶ Ἱ. Ναοὶ τοῦ 16ου αἰῶνος.

Γ' ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

1) Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμεῖον: Ἀντιμετωπίζει ἐκτάκτους ἀνάγκας ἀναξιοπαθούτων ἀδελφῶν, παρέχον σημαντικὴν οικονομικὴν βοήθειαν.

2) Κασιμάτειον Γηροκομείον Κυθήρων εις Ποταμόν.

3) Όμάδα Έθελοντών Κοινωνικής Φροντίδας Έερās Μητροπόλεως: Παρέχει ήθικήν καί ύλικήν στήριξιν καί βοήθειαν εις μοναχικούς, πολυτέκνους, πτωχούς, ασθενείς κ.λπ. Έπεύθυνοι τής ομάδας: Έρεϊς π. Παναγ. Μεγαλοκονόμος, π. Παναγ. Διακόπουλος, π. Πέτρος Μαριάτος καί οί κυρίες Σταυριανή Χλέντζου, Έλένη Κομνηού.

Ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ προεδρεύει: 1) Τοϋ κληροδοτήματος «ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ». 2) Τοϋ Έεροϋ Προσκυνήματος Παναγίας τής Μυρτιδιωτίσσης καί 3) Τοϋ Έεροϋ Προσκυνήματος τής Άγίας Μόνης.

Δ' ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΠΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ: 1) Παναγίας τής Μυρτιδιωτίσσης (24 Σεπτ.), 2) Όσίου Θεοδώρου τοϋ έν Κυθήροις άσκήσαντος (12 Μαΐου), 3) Άγίας Όσιοπαρθενομάρτυρος Έλέσης τής έν Κυθήροις άθλησάσης (1 Αϋγ.), 4) Άγίου Έερομάρτυρος Μύρωνος εις Άντικύθηρα (17 Αϋγ.). 5. Όσίου Άνθίμου τοϋ νέου τοϋ έν Κεφαλληνία (4 Σεπτ.).

Ε' ΙΕΡΑ ΛΕΙΨΑΝΑ

Τιμία Κάρα τοϋ Όσίου Θεοδώρου. Έρόν Λείψανον Άγίου Έερομ. Έλευθερίου. Ιερά Λείψανα Άγίας Όσιοπαρθενομάρτυρος Άναστασίας τής Ρωμαίας καί Άγίας Άναστασίας Φαρμακολυτριάς.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Ίερά Μητρόπολις (Χώρα)	27360-31202
Δήμος (Χώρα)	27360-31213
Έθνική Τράπεζα (Χώρα)	27360-31713
Έθνική Τράπεζα (Ποταμός)	27360-33350
Άγροτική Τράπεζα (Χώρα)	27360-31221
Ταχυδρομείο (Χώρα)	27360-31274
Ταχυδρομείο (Ποταμός)	27360-33225
ΔΟΥ (Χώρα)	27360-31205
Ειρηνοδικείο (Χώρα)	27360-31650
Άστυνομικό Τμήμα (Χώρα)	27360-31206
Άστυνομικός Σταθμός (Ποταμός)	27360-33222
Λιμεναρχείο (Άγια Πελαγία)	27360-33280
Λιμεναρχείο (Καψάλι)	27360-31222
Τελωνείο (Καψάλι)	27360-31262
ΔΕΗ (Χώρας)	27360-31207
ΟΤΕ (Ποταμός)	27360-33299
Άρχαιολογικό Μουσείο (Χώρα)	27360-31739
Συλλογή Βυζ/νών Τοιχογραφιών Κάτω Λειβάδι	27360-31731
Άρχ. Ύπηρ. Βυζ. Άρχαιοτήτων Λειβάδι	27360-31195
Ίστορικό Άρχεϊον Κάστρου Χώρας	27360-37046
Ί. Μονή Όσίου Θεοδώρου	27360-33673
Ί. Μονή Παναγίας τής Μυρτιδιωτίσσης	27360-31184
Ί. Μονή Άγίας Μόνης	27360-33251
Ί. Μονή Άγίας Έλέσης	27360-31083
Γυμνάσιο (Χώρα)	27360-31148
Λύκειο (Χώρα)	27360-31314
Δημοτικό Σχολείο (Χώρα)	27360-31229
Νοσοκομείο (Ποταμός)	27360-33325
Γηροκομείο (Ποταμός)	27360-33301,33303-4
Όλυμπιακή Άεροπορία (Ποταμός)	27360-33362
Άεροδρόμιο	27360-33297

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ**

Χώρα - Κυθήρων 80100
ΤΗΛ.: 27360-31281 καί 31202
Fax: 27360-31202

Ίστοσελίδα: www.imkythiron.gr
E-mail: imkythiron@imkythiron.gr

Έπιμέλεια έκδόσεως: ΔΟΜΗ Ο.Ε.

Έξώφυλλο:

Ό Ίερός Μητροπολιτικός Ναός Έσταυρωμένου Χώρας

Όπισθόφυλλο:

Τό Ίερό Τέμπλο του Έσταυρωμένου συντηρημένο.